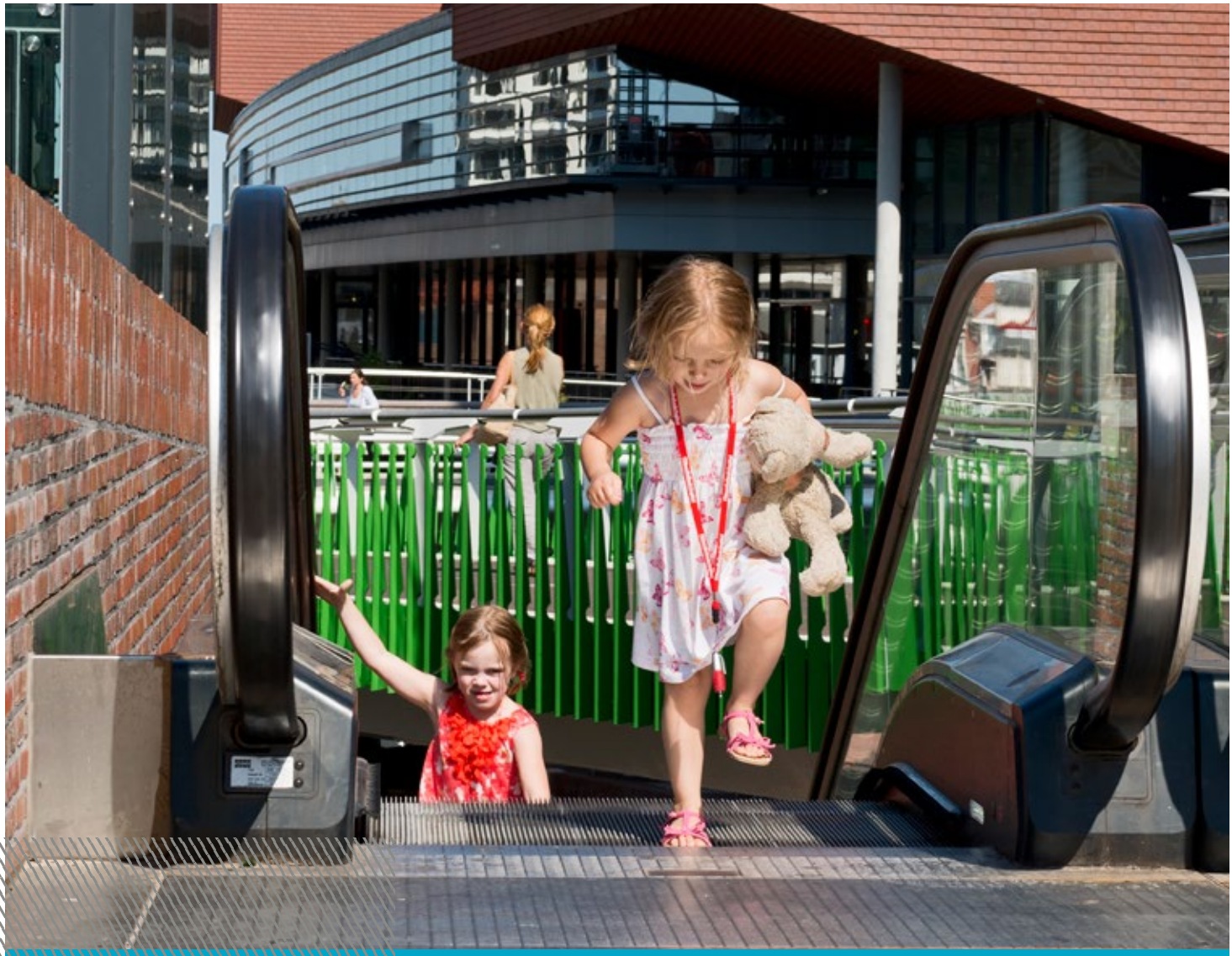

Coalitieakkoord 2018-2022

Vandaag aan de slag voor het Zaanstad van morgen

juni 2018

www.zaanstad.nl

ZNSTD

Vandaag aan de slag voor het Zaanstad van morgen

Coalitieakkoord 2018-2022
Gemeente Zaanstad

Beste Zaankanters,

De komende vier jaar slaan wij de handen ineen om samen met jullie Zaanstad verder te brengen. We maken gebruik van elkaars sterke punten, vullen elkaar aan en versterken elkaar. Wij werken samen aan een welvarende, duurzame, bereikbare en veilige stad waarin iedere Zaankanter prettig woont, werkt en recreëert. Wij zijn een bereikbaar bestuur dat weet wat er in onze gemeente leeft en de kansen voor iedere Zaankanter wil verbeteren. Wij investeren in Zaanstad én dagen Zaankanters uit steeds het beste uit zichzelf te halen. Daarbij zet dit bestuur zich in voor krachtige wijken en krachtige kernen. Zaanstad is een gemeente met een duidelijke identiteit. Hard werken, met gemeenschapszin en nuchterheid én altijd met trots op onze Zaanstreek. Trots op onze geschiedenis en met vertrouwen in onze toekomst.

Zaanstad heeft duidelijke uitdagingen die we op moeten lossen én tegelijkertijd hebben we ook het economische tij mee. Dat is een bijzondere situatie, die kansen biedt en die vraagt om daadkracht. Om die uitdagingen de komende jaren aan te gaan en de kansen te benutten, is ook lef, een open vizier en concreet handelen nodig. En tegelijkertijd realiteitszin, onze ambities moeten natuurlijk ook passen bij de omvang van onze portemonnee. We investeren waar het moet. Vandaag aan de slag voor het Zaanstad van morgen!

Ons akkoord begint bij meer zeggenschap voor inwoners in een veilige, welvarende en gezonde gemeente. In onze gemeente kan en mag je verwachten dat mensen het beste van hun leven maken. In onze gemeente spreken we elkaar aan op asociaal gedrag en bestrijden we criminaliteit en ondermijning. In onze gemeente nemen buurtbewoners het initiatief in hún straten en buurten en gaan we samen aan de slag. In onze gemeente bekommeren we ons om elkaar en laten wij niemand buiten de boot vallen. We doen het samen. Want door mét elkaar op te trekken ontstaan er kansen voor iedereen. Dit noemen wij Buurtkracht.

De wereld om ons heen verandert. We hebben te maken met klimaatverandering door onder meer CO_2-uitstoot. We dienen hiervoor maatregelen te treffen, door het terugdringen van energieverbruik, door het verduurzamen van wonen en bedrijvigheid en door alternatieve energiebronnen te benutten. De duurzame en circulaire economie biedt kansen voor onze ondernemers.

Zaanstad is een gemeente van doorzetters met opgestroopte mouwen. De economische groei voor Nederland is een mooi gegeven maar betekent op dit moment niet automatisch dat de werkgelegenheid in Zaanstad groeit en iedereen van deze groei profiteert. Daarom moet er aandacht zijn voor werk voor iedereen, zowel op scholen als in het bedrijfsleven. Waarbij iedereen bij kan dragen naar vermogen. En voor de ontwikkeling van Zaanstad is het natuurlijk belangrijk dat het typisch Zaanse ondernemersbloed zuurstof krijgt.

Ons Zaanstad heeft lef en verdient een bestuur dat durft. Door steeds scherpe keuzes te maken komt de kracht van Zaanstad en de Zaankanters los. Wij nodigen iedereen uit met ons mee te doen. Vandaag aan de slag voor het Zaanstad van morgen betekent dat we actief aan de slag gaan om steeds het beste voor onze inwoners en onze samenleving te organiseren. Dit doen we door gebruik te maken van de kracht van de samenleving én door samen te werken aan een bijzondere toekomst voor een uniek stuk Nederland. We gaan uitdagingen niet uit de weg en hebben vertrouwen in de toekomst, zolang we elkaar op blijven zoeken, vinden we elkaar. Zo gaan we het doen.

Namens onze fracties,

Marianne de Boer-Doeves, VVD
René Tuijn, PvdA
Ruud Pauw, ROSA
Sanna Munnikendam, D66
Marc Wit, CDA
Rita Noordzij, CU

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

Inleiding 4
Onze opgaven in de stad 4

1. Prettig wonen 6
1.1 Stedelijke verdichting 6
1.2 Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling 8
1.3 Bereikbaarheid en mobiliteit 8

2. Gezond leven 10
2.1 Goede en betaalbare zorg 10
2.2 Sport 11

3. Waardig ouder worden 12

4. De welvarende stad 14
4.1 Werk en inkomen 14
4.2 Armoedebeleid 14
4.3 Economie en arbeidsmarkt 15
4.4 Onderwijs 15
4.5 Cultuur en toerisme 17

5. De veilige stad 20

6. Duurzaam en groen 22

7. Krachtige kernen en wijken 26
7.1 Gebiedsgericht: Poelenburg en Peldersveld 27

8. Bereikbaar bestuur 28

9. Personeel & Organisatie 30

10. Financiën 32
10.1 Toelichting 34

Bijlage: Gesprekken met de stad 38

Inleiding

Met het coalitieakkoord 'Samen het verschil maken' van 2014-2018 is een weg ingeslagen om antwoorden te vinden op de veranderingen in de verzorgingsstaat en de flexibele ontwikkeling van de stad. Als nieuwe coalitie bouwen wij graag voort op de successen van afgelopen jaren, waarin vertrouwen en ruimte geven belangrijk was.

Zaanstad staat er anders voor dan vier jaar geleden. Toen stond de besluitvorming in het teken van de zoektocht naar antwoorden op de economische crisis. We hadden te maken met een afgeslankte organisatie en de bouwproductie lag stil. In 2018 is ons uitgangspunt anders. In economisch opzicht gaat het goed met Nederland. Dat geldt met name ook voor de regio waar Zaanstad onderdeel van is. Dit gegeven biedt kansen.

De economie zit sinds twee jaar weer in de lift. De bouw kan de vakmensen niet aanslepen, bedrijven durven weer te investeren, te innoveren en mensen aan te nemen. Desondanks profiteert niet iedereen binnen Zaanstad van deze economische groei, de kloof tussen zij die wel en niet meekomen neemt toe. De doorstroming op de woningmarkt stokt, de versnelling in de woningbouw blijft achter en de wachtlijsten voor sociale huurwoningen stijgen. Omdat niet iedereen profiteert van de economische groei blijven relatief veel mensen een beroep doen op de sociale en specialistische voorzieningen, waarvan de kosten onverminderd hoog blijven. Door de nabijheid van zorg in de wijken door middel van de wijk- en jeugdteams weten wij gelukkig veel mensen te bereiken. Dit leidt echter tot stijgende zorgkosten. De omvang van deze tekorten in de zorg zijn verontrustend en dwingen ons tot het nemen van maatregelen om de zorg betaalbaar te houden in de komende jaren.

Duurzaamheid is een steeds belangrijker onderwerp waar we ook in Zaanstad met daadkracht mee aan de slag moeten, met name de verduurzaming van de woningvoorraad is een belangrijk aandachtspunt. Zaanstad groeit de komende jaren van een stad van 155.000 naar 200.000 inwoners. Dat betekent dat Zaanstad keuzes moet gaan maken hoe de binnenstedelijke verdichting vorm krijgt, hoe de stad door grote infrastructurele ingrepen bereikbaar blijft en hoe de gebiedsgerichte ontwikkeling bijdraagt aan een stad met verschillende wijken waarin het prettig wonen, werken en recreëren is.

Als coalitie grijpen wij de economische groei aan om deze problemen en uitdagingen te transformeren naar kansen. De urgentie daartoe ervaren wij maar al te goed. Wij gaan deze uitdagingen en kansen samen met de inwoners, ondernemers en organisaties aanpakken, waarbij we ook blijven investeren in de goede samenwerking met onze strategische partners in de regio, zoals Zaanstreek-Waterland, buurgemeente Amsterdam, Vervoerregio (VRA), de Metropoolregio Amsterdam (MRA), de provincie Noord-Holland en het Rijk.

We zien grote kansen in een strategie die een duurzame verbinding legt tussen verbeteringen van de fysieke omgeving van Zaanstad en een integrale aanpak van de maatschappelijke opgaven. Ons uitgangspunt is en blijft de kracht van Zaankanters, op eigen wijze en ieder naar eigen vermogen.

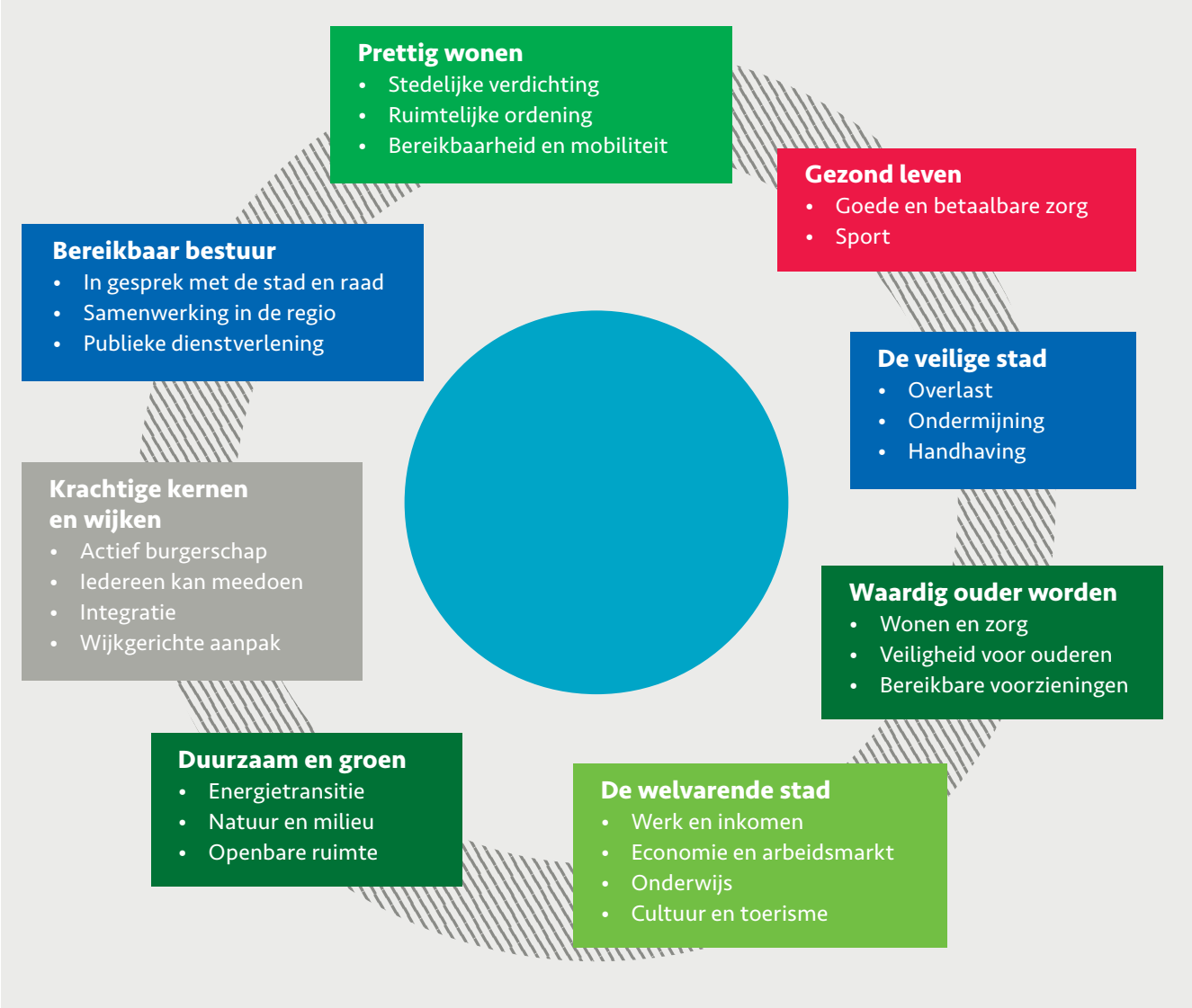
Onze opgaven in de stad

Uit alle informatie die wij ter voorbereiding van dit coalitieakkoord hebben opgehaald, waaronder de Zaanse vertaling van de Platform31[1] studie, hebben wij de belangrijkste opgaven voor de komende vier jaar geformuleerd. Om de kansen van deze tijd te benutten, is daadkrachtig beleid op de volgende acht opgaven cruciaal:

1. Verstedelijking, ruimtelijke structuur en bereikbaarheid *(Prettig wonen)*
2. Toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg *(Gezond leven)*
3. Aandacht voor ouderen in Zaanstad *(Waardig ouder worden)*
4. Profiteren van de economische groei, onderwijs en arbeidsmarkt *(Welvarende stad)*
5. Veiligheid en ondermijning *(De veilige stad)*
6. Duurzaamheidstransitie *(Duurzaam en groen)*
7. Gebiedsgericht aanpak: Poelenburg en Peldersveld *(Krachtige kernen en wijken)*
8. Samen met de stad *(Bereikbaar bestuur)*

Bovenstaande vraagstukken krijgen een plek in ons coalitieakkoord, een akkoord op hoofdlijnen. Zo'n hoofdlijnenakkoord heeft betrekking op de belangrijkste en de grootste uitdagingen waar Zaanstad voor staat. Dat betekent niet dat er op de andere werkterreinen van de organisatie niets gebeurt. Daar is vooral de continuïteit van beleid en de kwaliteit van de uitvoering van belang. Ruimte voor de grote opgaven in geld en tijd ontstaat als we durven prioriteiten te stellen. Het inzetten op de grootste opgaven zal soms effecten hebben op de rest van de

[1] *Vanuit de landelijke Platform 31-studie naar de ontwikkelingen binnen de 40 grootste gemeenten van Nederland worden de grote opgaven voor de lange termijn benoemd. Zaanstad heeft een lokale vertaling laten maken van de opgaven waarvoor Zaanstad aan de lat staat.*

uitvoering van de gemeentelijk dienstverlening. Dit doen wij zorgvuldig en in samenhang.

We willen als coalitie de eerste 150 dagen van het nieuwe college gebruiken om de samenwerking met de stad en de gemeenteraad vorm te geven en meer informatie op te halen. En deze informatie gebruiken we om een uitvoeringsprogramma voor de komende vier jaar vorm te geven.

We gaan samen:
'Vandaag aan de slag voor het Zaanstad van morgen'

Onze missie:

We werken aan een welvarende, veilige en duurzame stad waarin iedere Zaankanter prettig en gezond woont, werkt en recreëert.
Wij zijn een bereikbaar bestuur en gaan aan de slag om Zaanstad als stad mooier en sterker te maken.

1 Prettig wonen

1.1 Stedelijke verdichting

Opgave

In mei 2018 verscheen de landelijke Nationale Woonagenda voor 2018-2021. In deze woonagenda wordt de situatie op de landelijke woningmarkt geschetst:
"Door een combinatie van de snel aantrekkende economie, eerdere maatregelen op de woningmarkt en een inhaalvraag van mensen die de crisis afgewacht hebben, staan we met name in grootstedelijke gebieden met een gespannen woningmarkt voor flinke uitdagingen. Starters hebben steeds meer problemen om aan een betaalbare woning te komen, in de huursector ontbreekt een volwaardig middensegment en het aanbod van betaalbare woningen is schaars".

Deze uitdagingen herkennen wij op de Zaanse woningmarkt. Demografisch onderzoek leert dat de Zaanse bevolking binnen nu en 2040 met 14.500 huishoudens stijgt. In de MRA is tot 2040 behoefte aan 250.000 woningen. In Zaanstad streven we ernaar 15.000 tot 20.000 woningen te realiseren. De samenstelling van de bevolking verandert ook als gevolg van migratie en vergrijzing. Behalve een grote groep starters op de woningmarkt zien we ook een toenemend aantal alleenstaande ouderen, waarvoor straks geen passende huisvesting is. Zaanstad kent een relatief eenzijdige woningvoorraad met veel goedkope huur- en koopwoningen. De wachttijd voor starters voor huurwoningen is de afgelopen jaren gestegen naar 10 jaar. Vergroting van het aantal woningen in Zaanstad voor doorstroming en vermindering van de wachtlijsten zien wij als een grote opgave voor de komende vier jaar. De bouw van woningen is een middel om te groeien als stad en kwaliteit aan de stad toe te voegen in de vorm van meer culturele, sport-, onderwijs- en horecavoorzieningen. Kwaliteit die ook zichtbaar is in goed onderwijs, ruimte om te ondernemen en nieuwe verbindingen binnen de stad en met de rest van de MRA. Dit komt samen in de visie van MAAK.Zaanstad.

MAAK.Zaanstad als voorbeeld voor gebiedsontwikkeling
In 2017 is Zaanstad begonnen met het uitvoeren van het programma MAAK.Zaanstad. MAAK.Zaanstad formuleert ambitieuze doelstellingen voor een stad die flink gaat groeien en daarbij de kwaliteit en leefbaarheid van de stad krachtig wil verbeteren: meer diverse woonmilieus met hogere kwaliteit, een sterke economie, een goede bereikbaarheid en een veerkrachtige sociale structuur. MAAK.Zaanstad leidt tot een duurzame stad waarin mensen met plezier wonen, werken, recreëren en leven. MAAK.Zaanstad wordt in samenspraak met de bewoners, ondernemers, instellingen en andere belanghebbenden van het gebied opgesteld. Dat helpt om de fysieke en maatschappelijke opgaven in verschillende gebieden in samenhang te zien en te beantwoorden. We zetten MAAK.Zaanstad voort en zijn bereid om extra € 700.000 structureel in te zetten om te versnellen. We zoeken naar andere interventies die het tempo van de gebiedsontwikkeling kunnen versnellen. Deze kunnen ook gezocht worden in samenwerking met de projectontwikkelaars, andere private partners, woningcorporaties, andere overheden en bij maatschappelijke initiatieven.

Kansen en ambities

Versnelling woningbouw
We onderschrijven de bestaande ambitie om 1.000 woningen per jaar te bouwen. Het huidige tempo bedraagt 550 woningen per jaar. Om te versnellen faciliteren we woningcorporaties en projectontwikkelaars zo goed mogelijk bij de uitvoering van hun plannen. We geven ruimte in bestemmingsplannen waar mogelijk en waar het niet leidt tot onomkeerbare en ongewenste ruimtelijke effecten. Bij het bouwen van nieuwe wijken en het verdichten van de stad bewaken we de leefbaarheid door oog te houden voor het voorzieningenniveau. Voor het toevoegen van maatschappelijke voorzieningen,

onderwijsgebouwen en groen verhogen we de dotatie aan het investeringsfonds.

Top 16 woningbouwprojecten
Het vorige college heeft besloten tot een prioritering van 15 grote woningbouwprojecten om de woningproductie in drie jaar te versnellen tot meer dan 1.000 woningen per jaar. We voegen de Hemmes als locatie toe. Deze projecten hebben gemeen dat in de komende drie jaar met de bouw van de eerste woningen kan worden gestart. Uiteindelijk leidt dit tot de bouw van meer dan 5.400 woningen. Met deze woningbouwprojecten spelen we in op de lokale vraag naar verschillende woningen, zoals sociale huur, vrije sector huur, zorg, zelfbouw en koop.
Als er keuzes gemaakt moeten worden in financiële middelen en/of gemeentelijke capaciteit hebben deze projecten voorrang bij de gemeentelijke begeleiding. Het gaat om de volgende 16 grote woningbouwprojecten: Heldin/Stelling (405 woningen), Burano (144 woningen), Kreekrijk (920 woningen), Vrodest (400 woningen), Gouwpark/ZMC-locatie (250 woningen), Oostzijderpark/ VVZ-locatie (381 woningen), Brokking/Zaans Pijl (175 woningen), Bannehof (148 woningen), Noordeinde (74 woningen), Overtuinen A/B (400 woningen), Poelenburg Oost (110 woningen), Houthavenkade (558 woningen), Provily Slibkuil (235 woningen), Noordsche Bos (197 woningen), Hembrugterrein (1.000 woningen) en de Hemmes (aantal woningen nader te bepalen).

We bereiden in de komende vier jaar nieuwe locaties voor de volgende bestuursperiode voor. We houden oog voor nieuwe kansen voor woningbouwontwikkeling. Bouwen concentreert zich binnenstedelijk. We behouden het karakteristieke en waardevolle landschap buiten het bestaande stedelijke gebied.

We gaan het woonbeleid vernieuwen. Groepen als starters, jongeren en alleenstaande ouderen willen passende woningen. We zetten bijvoorbeeld in op kleinschalige wooncomplexen die overzichtelijk en veilig zijn. Ook alternatieve bouwinitiatieven, zoals Klaine Hoissies (Tiny Houses), ecowijken, woningdelen, woningen splitsen, kangoeroewoningen en speciale (tijdelijke) huisvestingsvoorzieningen voor jongeren geven we ruimte. Waar nodig passen we de regelgeving bij deze alternatieven aan. Experimenten als kleine woningcorporaties van inwoners en zelfbouw op vrije kavels stimuleren wij.

We maken afspraken met de woningcorporaties in de prestatieafspraken over tijdelijke huurcontracten, woonfraudebestrijding, begeleiding van senioren om te verhuizen en de inzet van friendscontracten om het scheefwonen tegen te gaan. Samen met woningcorporaties verkennen we de mogelijkheden voor een effectiever en rechtvaardiger systeem voor woningtoewijzing en maken we daarover nieuwe regionale afspraken. Onder andere door te onderzoeken hoe we mensen die door sociale of economische redenen aan Zaanstad verbonden zijn, voorrang kunnen geven bij nieuwe sociale huurwoningen die op de markt komen.

Ook de transformatie van bedrijventerreinen en industriële panden moet hoge prioriteit krijgen. We onderzoeken mogelijkheden om woningbouwlocaties die nog niet bouwrijp zijn of waar planvorming tijd kost te gebruiken voor tijdelijke huisvesting voor starters. We hechten veel waarde aan een snelle ontwikkeling van de Achtersluispolder in samenwerking met de ontwikkeling van Haven-Stad in Amsterdam in het programma ZaanIJ. Samen met de bedrijven kijken we naar een optimale combinatie van wonen en werken in de Achtersluispolder. Daar liggen grote kansen voor Zaanstad voor de uitbreiding van het aantal woningen.

Bestaande woningvoorraad
De eenzijdige woningvoorraad van de stad heeft onvoldoende te bieden aan mensen die meer willen dan dat, of ze nu in eigen stad een wooncarrière willen maken, of er willen komen wonen. Om Zaanstad aantrekkelijker te maken zoeken we naar een goede balans van sociale huur/ koop versus middeldure en dure woningen (koop en huur). Hierbij leggen we in samenspraak met woningcorporaties en projectontwikkelaars percentages vast per project. We maken met marktpartijen afspraken over een plafond in de prijsstelling van woningen in de midden huursector en/of midden koopsector. We faciliteren woningcorporaties en projectontwikkelaars met een strakke regie en sturing vanuit de gemeente bij de planvorming van beschikbare locaties.

In overleg met woningcorporaties en projectontwikkelaars gaan we gerichter bouwen voor doelgroepen om zo doorstroming op de woningmarkt optimaal te bevorderen. De woningcorporaties geven aan jaarlijks 300 nieuwe sociale huurwoningen te kunnen realiseren. Daarnaast liberaliseren ze 100 kwalitatief goede huurwoningen. Hiervoor komen dan 100 nieuwe sociale huurwoningen terug. Dit leidt tot meer variatie in de woningopbouw in de hele stad. We streven samen met de marktpartijen naar een toevoeging aan het diverse woningaanbod in Zaanstad van minimaal 100 woningen tot en met het modale segment. We monitoren de diversiteit van woningaanbod, de ontwikkeling van de behoefte in Zaanstad, van sociale huur tot de duurdere koopsegmenten, en passen zo nodig de ambitie aan.

We verbeteren onze bestaande woningvoorraad onder meer door woningen levensloopbestendig te maken en we zetten alle zeilen bij om jaarlijks bij 300 woningen funderingsherstel te realiseren. Mogelijkheden die het landelijk beleid biedt om lokaal funderingsherstel te stimuleren, inventariseren we en grijpen we met beide handen aan. We voeren een krachtige lobby richting het Rijk om het bereik van het landelijk fonds te vergroten. In de samenwerking met de woningcorporaties benadrukken wij het belang van de sociale cohesie en karakteristieke

architectuur van arbeidersbuurten die op de nominatie staan voor sloop.

Aan de slag

- Wij actualiseren de wachtlijsten van woningzoekenden in samenwerking met Woningnet.
- Wij zien erfpacht als mogelijke financieringsconstructie voor funderingsherstel en verduurzaming van bestaande woningen en om koop voor starters en lage inkomens mogelijk te maken.
- Wij ontwikkelen instrumenten om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen.
- Wij zoeken naar een goede vorm van burgerparticipatie voor draagvlak voor gebiedsontwikkeling, die vertraging verderop in het proces voorkomt.
- Wij stimuleren wonen boven winkels met regelgeving om tijdelijke huisvesting in leegstaande kantoren en winkels mogelijk te maken.
- Wij hebben oog voor dak- en thuislozen, realiseren voldoende opvangplekken en bieden deze groep een toekomstperspectief.

1.2 Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling

Opgave

De bijzondere ruimtelijke structuur van Zaanstad biedt kansen om verschillende, aantrekkelijke woon-, werk- en leefmilieus te creëren, zowel langs de Zaan, als in de wijken en op kleinschalige bedrijfsterreinen. Zaanstad heeft specifieke groene kwaliteiten (veengebieden), blauwe kwaliteiten (Zaan) en rode kwaliteiten (kernen met een geheel eigen karakter, industrieel erfgoed) die beter met elkaar verbonden kunnen worden. Als het eigen karakter van Zaanstad en de kernen, wijken en buurten behouden en versterkt kan worden, kan Zaanstad daar nog veel plezier aan beleven.

Kansen en ambities

Ruimtelijke ordening gaat dus verder dan alleen het vastleggen van de contouren waarbinnen wel of niet gebouwd mag worden. In onze nieuw op te stellen omgevingsvisie gaan we de verschillende functies in het gebied behouden en vanuit een integraal beeld bekijken. Met die integrale blik transformeren we leegstaande bedrijventerreinen. We passen gebiedsgericht maatwerk toe om wonen en werken mogelijk te maken en helpen bedrijven de contouren op het gebied van geur en milieu terug te dringen.

Wij zijn trots op het landschappelijk karakter van Zaanstad en houden dit in stand. We onderzoeken samen met de provincie of de randen van stad en dorp voor bebouwing in de verre toekomst geschikt zijn. We onderzoeken in wijken mooie, lelijke stukken groen, rafelranden of braakliggende terreinen en maken beleid om daar kleine initiatieven ruimte te geven.

Aan de slag

- Wij gaan in gesprek over langdurig braakliggende terreinen, zoals bijvoorbeeld de Forbo-strook in de wijk Saendelft-Oost, om in co-creatie met de bewoners te komen tot een gebied dat de leefbaarheid van de wijk vergroot.

1.3 Bereikbaarheid en mobiliteit

Opgave

Een goede infrastructuur is van groot belang voor zowel de inwoners als de economie. Wij vinden het ook belangrijk dat iedere inwoner vrij is in de keuze van het soort vervoer: auto, fiets, bus, trein, boot. De bereikbaarheid van Zaanstad loopt op een aantal plekken in de stad vast. We zien bereikbaarheid als regionale uitdaging. Zaanstad is ook een doorgangsroute voor verkeer tussen Amsterdam en noordelijke regio's.

Dat vraagt daadkracht en voortvarendheid bij de volgende verbeteringen van de infrastructuur: betere verbindingen tussen Zaanstad en de regio, oplossen van verkeersknelpunten in de gemeente, voldoende parkeerplaatsen (zowel voor auto als voor fiets), goede en veilige fietsroutes en aantrekkelijk openbaar vervoer dat goed werkt in de gehele MRA.

Kansen en ambities

Overlast op de doorgaande wegen verminderen

De verkeersdrukte op de Provinciale weg N203 en de ontsluiting van Zaanstad Noord (Assendelft, Saendelft, Krommenie en Wormerveer) vormen op dit moment een groot probleem. De uitstoot van fijnstof die het vele gemotoriseerde verkeer op de Provinciale weg met zich meebrengt baart ons zorgen. Al vele jaren spreken we met de provincie en de regio over oplossingen hiervoor, evenals over andere knelpunten, zoals de A8 en de Thorbeckeweg. Wij hebben een sterk en duidelijk verhaal richting de provincie en het Rijk. Zaanstad kan financieel maar een beperkt deel bijdragen aan een eventuele verbindingsweg A8/A9. Wij vinden een goede landschappelijke inpassing van een verbindingsweg belangrijk en hebben de voorkeur voor een volledige aansluiting op de Provinciale weg in Zaandijk in westelijke richting. Wij zijn in ieder geval niet voor een nulplus-variant. We hebben 14 miljoen gereserveerd in het investeringsfonds voor de aansluiting. We vinden duidelijkheid van de provincie en het Rijk erg belangrijk en we zullen eventuele voorstellen van de provincie in de gemeenteraad ter besluitvorming voorleggen. Een dergelijke grote investering heeft een breed draagvlak nodig.

Bereikbaarheid in de regio

We hebben in Zaanstad met een groot aantal bereikbaarheidsprojecten te maken, zoals aanpassing van de

Thorbeckeweg (belangrijk voor de ontsluiting van Poelenburg en Achtersluispolder), de Zaanbrug, de Wilhelminasluis, de ondertunneling van de Guisweg (station ondergronds), het 'spoorboekloos' rijden van treinen en het realiseren van een metroverbinding vanuit Amsterdam. We zoeken voor onze bereikbaarheidsagenda actief de samenwerking met de buurgemeente Amsterdam, de VRA, de MRA, de provincie, de NS en Prorail. We stellen hiervoor een gezamenlijk integraal bereikbaarheidsplan op waarbij cofinanciering van onze partners belangrijk is. In samenwerking met Amsterdam en de MRA gaan wij de bereikbaarheid van de nieuw te ontwikkelen Achtersluispolder verbinden aan de ontwikkelingen rondom Haven-Stad in Amsterdam.

Investeren in (aanvullend) openbaar vervoer
Goed openbaar vervoer is belangrijk en biedt een goed alternatief naast de auto. We zetten ons in voor een goed bereikbare bus-/treinverbinding en bereikbare busstations. We maken afspraken met onze regionale vervoerder over de kwaliteit van het Aanvullend Openbaar Vervoer (AOV) voor onze ouderen en Leerlingenvervoer voor onze kinderen. In aanbestedingen zijn de eisen voor het leveren van kwaliteit, kennis van het lokale wegennetwerk en op tijd halen/brengen net zo belangrijk als de financiële component.

Ruim baan voor de fietser
Wij geven ruim baan aan fietsers. Wij zien de fiets als een goed alternatief naast de auto. Wij zetten ons in voor betere fietsverbindingen en investeren daarom in de aansluiting met Amsterdam en andere regionale fietsverbindingen/snelfietspaden. In een nieuw Fietsenplan komen we met meer maatregelen om fietsen te stimuleren.

Vervoer over water
We stimuleren het vracht- en personenvervoer over de Zaan. We koersen in het gesprek met de provincie op het zo spoedig mogelijk hervatten van de werkzaamheden aan de Wilhelminasluis, zodat er een einde komt aan de overlast. De brugbediening is zo georganiseerd, dat de veiligheid van burgers voorop staat. Het uitgangspunt is dat de bediening van alle bruggen over de Zaan uitgevoerd wordt door een bediencentrale in Zaanstad. De bediening van alle Zaanse bruggen blijft de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Parkeren
Wij onderzoeken mogelijkheden om in het centrum van Zaandam het autoverkeer terug te dringen en de parkeerdruk te verlagen. Het creëren van P&R-voorzieningen aan de rand van de stad is daarvan een voorbeeld.
We hanteren strenger de vastgestelde parkeernorm bij nieuwbouwprojecten voor voldoende parkeerplaatsen en geven minder snel toestemming tot afkoop ervan. We hanteren een verplichting ten aanzien van de projectontwikkelaars dat bij nieuwbouwhuizen de parkeerplaats bij de koop is inbegrepen. Maar bij nieuwbouw in het centrum zijn wij voor het verlagen van de parkeernorm. We houden wel in de gaten dat het verlagen van de parkeernorm geen effect heeft op de omliggende straten. We blijven in gesprek met inwoners in buurten waar de parkeerdruk groot is. In de wijken waar de parkeerdruk toe lijkt te nemen, wordt nagegaan of dit te maken heeft met 'gelegenheidsparkeerders' en in hoeverre dit kan worden voorkomen. Draagvlakmeting bij betaald parkeren blijft een onderdeel van ons parkeerbeleid.

Veilige 30 km-zones
We zijn voor 30 km-zones die een bijdrage leveren aan het vergroten van de verkeersveiligheid in een buurt. We onderzoeken op welke drukke straten en wegen een 30 km-zone een bijdrage levert aan de verkeersveiligheid en kijken welk pakket van maatregelen passend is bij een 30 km-zone.

Aan de slag
- Wij zoeken op korte termijn een oplossing voor de verkeersknelpunten van Zaanstad Noord.
- Wij gaan ons blijvend inzetten voor maatregelen rondom de Coentunnelweg om filevorming, geluidsoverlast en overlast door fijnstof te verminderen.
- Wij maken ons sterk voor een metroverbinding tussen Amsterdam en Zaanstad.
- Wij blijven de buurtbus en zijn vrijwilligers in de dorpen ondersteunen.
- Wij creëren voldoende laad- en losplaatsen voor vervoer over water en gaan in gesprek met bedrijven in de stad om over te stappen naar vervoer over water.
- Voor het personenvervoer hebben we een directe bootverbinding met Amsterdam en op de Zaan ondersteunen we een lijndienst met diverse opstappunten.
- Wij stimuleren deelauto-projecten.
- Initiatieven van burgers om extra parkeerplekken in de wijk te creëren worden waar mogelijk ondersteund.
- Wij kijken hoe we onze winkelgebieden aantrekkelijk kunnen houden met behulp van parkeerzones met een blauwe schijf en breiden dit uit naar winkelgebieden die hiervoor geschikt zijn.
- Wij bevorderen elektrisch vervoer en oplaadpunten hiervoor.

2 Gezond leven

2.1 Goede en betaalbare zorg

Opgave

In 2012 is de term positieve gezondheid in Nederland geïntroduceerd. Positief gezondheidsbeleid is erop gericht het vermogen van mensen te vergroten om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Ze worden geholpen daarbij zo veel mogelijk de eigen regie te voeren. Gezondheid is niet langer meer strikt het domein van de zorgprofessionals, maar van iedereen in de samenleving. We koppelen daarom gezondheidsbeleid aan de doelstellingen van de Omgevingswet om integraal, zowel vanuit de fysieke leefomgeving en de zorgvraag, het gewenste gedrag te bevorderen en de kwaliteit van leven in Zaanstad te verbeteren.

Positief gezondheidsbeleid past bij de Zaanse aanpak van de transformatie in de zorg. Daarin staan vier pijlers centraal: preventie, eigen verantwoordelijkheid van inwoners, integrale effectieve voorzieningen en een vangnet voor wie dat nodig heeft. Wij houden vast aan de koers van de ingezette transformatie in de zorg vanuit de drie decentralisaties. Wij geloven dat maatwerk voor inwoners, waar de mens centraal staat in de eigen zorgvraag, uitgaande van de eigen kracht en het netwerk, tot een effectieve aanpak leidt. Deze kwalitatieve aanpak heeft geleid tot een groter bereik, echter ook tot het toenemen van zorgkosten.

We zien de toenemende zorgkosten als één van onze grootste opgaven als stad. De kosten van de specialistische zorg WMO en de jeugdzorg in Zaanstad stijgen sinds 2017 fors. Voor 2019 stevenen wij af op een tekort van € 11,6 miljoen. Bovendien weten we dat de herziening van het jeugdstelsel de zorgkosten eerder zal doen toenemen dan afnemen. Om de zorg op lange termijn betaalbaar te houden, zijn nu maatregelen noodzakelijk. Wij zetten erop in om de kosten te laten dalen door maatregelen te nemen in de wijze waarop we de zorgkosten hebben georganiseerd, zoals de verbeteringen in het systeem van (jeugd) zorg, vereenvoudigen van de toegang en versterken van voorzieningen in de buurt en minder doorverwijzen naar de specialistische zorg.

Daarnaast heeft het vorige college in de afgelopen jaren een deel van het totale zorgbudget opzij gezet om verwachte stijgingen in de zorgkosten te kunnen opvangen (stuurbudget) en een budget om de transformatie van de drie decentralisaties vorm te geven (budget Slim Investeren). Een groot deel van deze budgetten zetten wij vanaf 2018 in om de zorgkosten te dekken. Een ander deel blijft gereserveerd om de verdere transformatie vorm te geven. We reserveren € 7,5 miljoen uit de algemene middelen om de verwachte zorgkosten in met name de eerste jaren op te vangen. Door bovenstaande maatregelen zijn wij in staat

Tabel 1 *(zie ook hoofdstuk 10 Financiën)*

Scenario in coalitieakkoord				
	2019	2020	2021	2022
Tekort Jeugd en zorg	11.600	9.935	8.750	8.600
Inzet stuurbudget	-3.925	-4.550	-5.825	-5.825
Inzet budget Slim Investeren	-2.200	-2.300	-3.300	-3.300
Saldo	5.475	3.085	-375	-525

het tekort in 2022 binnen het financiële kader van het Rijk terug te brengen (zie tabel 1).

Kansen en ambities

We zoeken naar oplossingen om de toenemende zorgvragen te beheersen en zullen met verbetervoorstellen komen, waarbij het financieel kader binnen het zorgdomein kaderstellend is. Essentieel bij deze zoektocht is de samenwerking met onze partners in het werkveld, zoals de wijk- en jeugdteams en de onderwijsinstellingen. We zetten via VNG en het G40-Stedennetwerk stevig in op de samenwerking met het Rijk voor oplossingen van deze tekorten. De financiële uitwerking in het Interbestuurlijk Programma (IBP) van het Rijk is bij het tot stand komen van dit akkoord nog niet bekend.

We moeten in het kader van de houdbaarheid van de zorg kijken wie de zorg het meest nodig heeft en wie niet in staat is die zorg in het eigen netwerk (buren, ouders, familie, vrijwilligers) te organiseren. We blijven investeren in de fysieke verbeteringen in de wijken, zoals bestaande woningen, onderwijsgebouwen en openbaar groen. Een betere leefomgeving draagt eraan bij dat mensen in hun eigen kracht komen en minder zorgvragen hebben. Voor mensen die het echt niet op eigen kracht kunnen, blijft een vangnet bestaan. Besluiten in dit licht zoals de Domus voorziening, zwerfjongerenvoorzieningen en het meeverzekeren van het eigen risico van de zorgverzekering, blijven van kracht. Deze voorzieningen dragen ons inziens bij aan vermindering van zorg, overlast en bewindvoering.

Aan de slag

- Mantelzorg is van onschatbare waarde, we ondersteunen en ontlasten mantelzorgers optimaal.
- *Verbeteringen in het systeem van (jeugd)zorg.*
  Wij zetten de transformatie in de (jeugd)zorg voort en brengen verbeteringen aan in het systeem met als doel een stevigere regie op de houdbaarheid van de zorg en het vergroten van de voorspelbaarheid van de kosten. Dit leidt ertoe dat de basisvoorzieningen (1e en 0e lijns-voorzieningen) toereikend zijn voor het oplossen van zorgvragen en mensen minder aangewezen zijn op specialistische hulp.
- *Vereenvoudigen van de toegang en versterken van voorzieningen in de buurt.*
  Wij verminderen de enorme druk op zowel de wijkteams, jeugdteams en specialistische hulp, daarbij vereenvoudigen we onder meer de toegang tot de jeugdzorg door de stroomlijning van de verschillende aanbieders en verwijzers zoals Centrum Jong, de huisartsen en het onderwijs. En we versterken de maatschappelijke voorzieningen, dichtbij in de wijk en aansluitend bij de belevingswereld van de jeugd.
- *Minder doorverwijzen naar specialistische zorg.*
  Wij onderzoeken welke maatregelen we samen met de wijkteams en jeugdteams kunnen nemen, om de doorverwijzingen naar de specialistische zorg terug te dringen. We besteden daarbij aandacht aan scherper onderhandelen met de marktpartijen en pakken malafide praktijken aan.

2.2 Sport

Opgave

In de voorgaande collegeperiode is veel geïnvesteerd om de sportvoorzieningen op peil te brengen. Sporten heeft een belangrijke sociale en maatschappelijke functie. We vinden sport en bewegen belangrijk in de Zaanse samenleving en zorgen ervoor dat iedereen in Zaanstad kan sporten. Wij blijven inzetten op zowel de breedtesport als op de topsport. In samenwerking met sportverenigingen houden we het sporten voor mensen met een beperking zo laagdrempelig mogelijk. We zien toe op een veilig sportklimaat en staan discriminatie en ongewenste omgangsvormen niet toe.

Kansen en ambities

Er komt een nieuwe zwembadaccommodatie ter vervanging van zwembad De Slag op sportcomplex Hoornseveld. We onderzoeken daarnaast hoe we het huidige sportcomplex Hoornseveld kunnen transformeren tot een nieuw, uitnodigend en multifunctioneel sportcomplex met verschillende verenigingen. De haalbaarheid van deze ontwikkelingen wordt onderzocht in het licht van de herontwikkeling van de oude locatie van de Slag en het Oostzijderveld naar woningbouw en de aansluiting van de sportvoorzieningen en de woningen op een eventueel Warmtenet.

Bij de begroting wegen we de financiële consequenties af in het investerings- en transformatiefonds. We richten de openbare ruimte in om bewegen te stimuleren, bijvoorbeeld door hardlooproutes rondom nieuwe woonwijken, bewegingstoestellen in de openbare ruimte en speelgelegenheid voor kinderen om het buitenspelen te stimuleren. We vinden het belangrijk dat ouderen langdurig blijven bewegen en stimuleren ideeën van inwoners over sportvoorzieningen in de buurt (Cruyff court, fitnessapparaten op speelplekken, jeu de boules). We zoeken daarbij intensief de samenwerking met het Sportbedrijf.

Aan de slag

- Wij maken bestaande regelingen als Meedoen Zaanstad laagdrempelig en efficiënt.
- Wij halen haalbare en betaalbare (top)sportevenementen naar Zaanstad, zoals het WK-kwalificatietoernooi Topvolleybal in Sporthal de Koog.
- Wij stimuleren fusies van sportverenigingen en multifunctioneel gebruik van velden en complexen door middel van naschoolse activiteiten, kinderopvang, e.d.
- Wij staan voor een gezonde leefstijl in onze sportaccommodaties en rondom de sportvelden (gezond eten en drinken, rookvrije zones, ed.).
- Wij stimuleren een gezond gewicht bij kinderen en ondersteunen de JOGG aanpak in de wijken waar het risico op overgewicht bij kinderen het grootst is.

3 Waardig ouder worden

Opgave

Inwoners hebben als ze ouder worden te maken met afzonderlijke beleidsterreinen bij de gemeente (zoals 'wonen' en 'zorg') en met de werkwijze, regelgeving en initiatieven van verschillende partners en organisaties. In 2016 is een strategische agenda rondom ouder worden in Zaanstad opgesteld. De meerwaarde hiervan is dat deze agenda de leefwereld van ouderen als vertrekpunt neemt voor een integraal beleid.

Net als in andere gemeenten zal de toename van het aantal oudere inwoners in Zaanstad de komende decennia omvangrijk zijn. Het aantal 65-plussers neemt tot 2040 met 60 procentpunt toe en het aantal alleenstaande 65+ huishoudens verdubbelt in deze periode. Dat de vraag naar zorg en ondersteuning de komende decennia toeneemt, staat vast. Anderzijds, ouderen werken langer door, blijven langer zelfstandig thuis wonen en hebben een actief en sociaal leven. Ouderen hebben veel kennis en vaardigheden die zij aan jongere generaties kunnen overbrengen.

De groei van het aantal ouderen heeft invloed op de woningbouwopgave. Nieuwe woonvormen zijn gewenst en bestaande woningen dienen levensloopbestendig te worden gemaakt. Belangrijk is ook de kwaliteit van leven van ouderen. Hoe willen mensen oud worden, welke behoeften hebben inwoners? In de strategische agenda staan de volgende elementen centraal:

- Zelfstandigheid, zelfredzaamheid, eigen regie
- Participatie: meedoen, ertoe doen, van betekenis zijn, gezien worden
- Sociale netwerken: mensen die naar je omkijken en iets voor je kunnen doen, contact, samenredzaamheid, leefplezier in plaats van eenzaamheid en verveling
- Oud kunnen worden in de eigen wijk als je dat wilt
- Veiligheid (zowel binnenshuis als in de leefomgeving), geborgenheid
- Mobiliteit (je zelf kunnen verplaatsen, eventueel met hulp/vervoer)
- Voorzieningen zoals winkelcentra, gezondheidscentra, openbaar vervoer etc. in de nabijheid zodat je nog lang zelfstandig je leven kunt leiden zoals je dat zelf wil
- Ondersteuning voor de mantelzorger(s) verdient expliciet aandacht

Kansen en ambities

Als antwoord op de hiervoor geschetste wensen van ouderen zijn voor de komende jaren vijf ambities benoemd:

a. dat mensen zoveel mogelijk in de eigen wijk kunnen blijven als zij ouder worden;
b. dat er passende en betaalbare woningen en woonvormen zijn voor de ouderen van nu en van de toekomst;
c. dat ouderen blijven meedoen en onderdeel zijn van vitale netwerken;
d. dat mensen ouder kunnen worden in een veilige en toegankelijke omgeving met goede voorzieningen in de buurt;
e. dat er een gevarieerd zorg- en dienstenaanbod is voor ouderen in de directe omgeving en een goede spreiding van gecombineerde woonzorgvormen in Zaanstad.

Manifest Waardig ouder worden

Om deze ambities te realiseren sluiten wij onder meer aan bij het landelijke manifest Waardig ouder worden. Wij vinden dat alle oudere inwoners in Zaanstad op een goede manier oud moeten kunnen worden in hun eigen wijk of buurt met goede voorzieningen dichtbij. We investeren in het welbevinden van ouderen en richten ons samen met woningcorporaties, projectontwikkelaars, particuliere opdrachtgevers en zorgverzekeraars op levensbestendige woonvormen en regelgeving die deze doelstellingen ondersteunen. We maken voor dit thema een portefeuillehouder Ouderenbeleid verantwoordelijk. We zetten in op nieuwe technologieën (bijv. domotica), op het bestrijden van eenzaamheid en op het langer thuis wonen met dementie.

Wonen en zorg
Ouderen worden ondersteund om langer thuis te kunnen wonen door middel van een breed pakket aan zorgmaatregelen. Indien zorg thuis niet meer voldoet, zijn er alternatieve woonvormen met passende zorg beschikbaar. Op bijvoorbeeld het gebied van levensbestendige woonvormen is samen met vrijwilligers, een zorgaanbieder, een woningcorporatie én een stichting die jongvolwassenen met een beperking begeleidt, een nieuw soort wooncomplex gerealiseerd, De Amandelbloesem in Wormerveer. In De Amandelbloesem komen aanleunwoningen, zelfstandige seniorenwoningen, een logeerhuis, proefwonen, begeleid zelfstandig wonen en geclusterd wonen samen. Jong en oud wonen in één gebouw. In het gebouw zijn ook het Wijk- en Jeugdteam gevestigd en zijn vele vrijwilligers actief.
De Amandelbloesem is hét voorbeeld van hoe nieuwe woonvormen langer thuis wonen kunnen bevorderen en de eenzaamheid onder ouderen kunnen tegengaan.

Veiligheid voor ouderen
Wij vinden dat met het langer thuis wonen de veiligheid van ouderen beter gewaarborgd moet zijn. Daarbij denken we onder meer aan maatregelen op het gebied van brandveiligheid en maatregelen die de weerbaarheid van ouderen versterken. Wij zien hierbij een verbinding met de zorg van langer thuiswonenden ouderen en gaan graag met de gemeenteraad en de maatschappelijke instellingen in gesprek over welke maatregelen kunnen worden getroffen.

Bereikbare voorzieningen voor ouderen
We willen voorzieningen als buurthuizen, medische voorzieningen en winkels in de buurt van ouderen houden. Dat uitgangspunt nemen we mee in de actualisatie van de Detailhandelsvisie.
We zien dat veel kleine ondernemingen vaak als gevolg van schaalvergroting vertrekken uit buurten. Als gemeentebestuur hebben wij hierop weinig invloed. Desalniettemin dragen wij buurtondernemers en -winkeliers een warm hart toe en houden wij in onze Detailhandelsvisie rekening met hen en kleinere winkelgebieden.
Daar waar we binnenstedelijk meer gaan bouwen, nemen we in ogenschouw dat een bepaald voorzieningenniveau essentieel is om de ambitie dat ouderen langer zelfstandig in de eigen wijk blijven wonen, te verwezenlijken.

4 De welvarende stad

4.1 Werk en inkomen

Opgave

Te veel Zaankanters staan langs de kant en hebben moeite om rond te komen. Het gemiddelde werkloosheidspercentage in Nederland daalt vanwege de economische groei, Zaanstad profiteert nog onvoldoende van deze groei. Vanaf 2016 worden mensen in de bijstand actief toegeleid naar werk en zijn voor deze doelgroep extra arbeidsplaatsen gecreëerd. In 2017 is deze aanpak geïntensiveerd met name door een grondige herziening van de uitvoeringsorganisaties die zich met participatie bezighouden; de wijkteams voor een laagdrempelige toegang en maatschappelijke participatie én de oprichting van participatiebedrijf Werkom, voor leren werken en toeleiding naar werk. In 2018 moeten de eerste resultaten zichtbaar worden in een hogere uitstroom uit de bijstand. Voor ons ligt een grote opgave om de uitgaven van de uitkeringen binnen de bestaande financiële kaders te verminderen. Wij zien werk als een belangrijke motor om maatschappelijk mee te doen. Onze doelstelling is om in 2020 het aantal bijstandsgerechtigden met minimaal 350 mensen terug te brengen. Als we deze doelstelling halen kunnen we de taak uitvoeren binnen het rijksbudget en valt in 2021 € 750.000 vrij binnen het bestaande beleid. Deze doelstelling kunnen we alleen behalen door een daadkrachtig en bestuurlijk standvastig beleid.

Kansen en ambities

We laten geen maatregel onbenut om de uitstroom te bevorderen. We vergroten het inzicht in de verschillende doelgroepen van werklozen om per doelgroep de meest effectieve maatregelen te kunnen nemen. Om mensen kansen te bieden mee te doen, vergroten we, in samenwerking met Werkom en Zaanse werkgevers, de mogelijkheden voor om- en bijscholing en stage lopen. Omscholing en taalonderwijs moeten een vast component zijn bij de participatie van mensen op de arbeidsmarkt.

We benaderen werkgevers actiever en maken heldere prestatieafspraken met bedrijven in de Industrieagenda. De 0e lijn-voorzieningen kunnen mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt activeren en ondersteunen om door middel van vrijwilligerswerk toeleiding naar werk te faciliteren. Deze bieden een laagdrempelige ingang en ogen en oren op cruciale plekken in een wijk. Mensen die niet bij een reguliere werkgever terechtkunnen, kunnen een beroep doen op het beschut werken. We werken in samenwerking met Werkom naar activiteiten in het kader van beschut werken. Uitgangspunt is dat we kijken naar waar de mogelijkheden liggen en niet waar de beperkingen.

Aan de slag

- Wij roepen alle uitkeringsgerechtigden op en intensiveren de toeleiding naar werk.
- Wij accepteren geen fraude of zwart werken en zetten de handhaving hierop voort.
- Wij passen maatwerk toe bij mensen die vanuit de bijstand een maatschappelijke bijdrage aan de samenleving leveren.
- Wij werken samen met Werkom toe naar activiteiten in het kader van beschut werken.

4.2 Armoedebeleid

Opgave

Vanuit het Rijk is in mei 2018 het startsein gegeven voor het Samenwerkingsverband Brede Schuldenaanpak. Daarnaast geeft het kabinet samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) nadere uitwerking aan de afspraken die binnen het Interbestuurlijk Programma (IBP) zijn gemaakt over het voorkomen en oplossen van problematische schulden. De uitwerking van deze afspraken maakt deel uit van de Brede Schuldenaanpak. Deze sluit aan op ons Armoedebeleid, dat zich al sinds 2015 richt op de preventie en vroegsignalering van schulden en

vergroting van de financiële zelfredzaamheid.

Kansen en ambities

We continueren dit preventieve beleid, we verhogen de budgetten voor bewindvoering en de eigen bijdrage van de collectieve zorgverzekeringen structureel. De toegang tot schulddienstverlening blijft versoepeld, in lijn met de landelijke Brede Schuldaanpak en wij reserveren hiervoor in totaal 1,6 miljoen. We blijven de schuldenproblematiek koppelen aan zorgvragen, omdat we in schulden een belangrijke oorzaak zien van problemen op het gebied van zorg. Bewoners moeten de regie over hun eigen leven terugkrijgen. Armoede mag kinderen niet beperken om deel te nemen aan het maatschappelijke leven.

Het armoedebeleid is gericht op het voorkomen van armoede, het activeren naar werk en gerichte ondersteuning waar nodig. De extra middelen van het Rijk in het kader van de Brede Schuldenaanpak en in cofinanciering met onder andere zorgverzekeraars en woningcorporaties, zetten wij in om doorbraken op het gebied van wonen, werken en schulden te realiseren. Werk, een dak boven je hoofd en financiële zelfredzaamheid zien wij als een voorwaarde om op eigen benen te kunnen staan.

4.3 Economie en arbeidsmarkt

Opgave

De beperkte groei van de werkgelegenheid in Zaanstad vereist een krachtig regionaal arbeidsmarktbeleid. We zijn nu nog één arbeidsmarktregio met de regio Zaanstreek-Waterland. Vanwege onze ligging en bereikbaarheid ten opzichte van de hoofdstad streven wij naar één arbeidsmarkt met de regio Amsterdam. We zien dat er in veel sectoren kansen zijn voor groei, onder meer in toerisme, duurzame circulaire economie, technologie, zorg, transport en bouw.
In Zaanstad is de afgelopen zestien jaar het aantal bedrijfsvestigingen met bijna 120 procent gegroeid. Die groei is beduidend hoger dan in andere G40-steden. Het ondernemerschap in de Zaanstreek is van oudsher sterk ontwikkeld. In initiatieven zoals Hotspot Wormerveer, Zaanstars en Newbees zijn nieuwe (sociale) ondernemers actief.

Kansen en ambities

We versterken de band met onze (grootste) ondernemers in de stad. We stimuleren het ondernemersklimaat in Zaanstad en trekken nieuwe bedrijvigheid aan door een bereikbare infrastructuur, snelle en eenvoudige dienstverlening en we doen onderzoek naar andere maatregelen die ondernemers kunnen faciliteren door bijvoorbeeld te kijken naar de criteria van de MKB-vriendelijkste gemeenten.

We blijven ons sterk maken voor een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Samen met onderwijs en bedrijfsleven bepalen we groeisectoren die op de lange termijn belangrijk zijn voor de Zaanse werkgelegenheid. We stimuleren groeisectoren die bijdragen aan onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en werkgelegenheid. We geven naast onze traditionele voedingsindustrie ruimte aan industrie met een duurzame en fairtrade bedrijfsvoering. Een voorbeeld in de voedselindustrie zijn bedrijven die werken aan de eiwittransitie. Voor kleine innovatieve bedrijven, startups en broedplaatsen bieden we interessante locaties in getransformeerde woon- en werkgebieden.

We vinden ZZP-ers in Zaanstad belangrijk. We creëren een bereikbaar ondernemersloket voor ZZP-ers en het MKB en treden in gesprek met de doelgroep van ZZP-ers om voldoende flexibele werkruimtes mogelijk te maken. We bieden de mogelijkheid om kwijtschelding voor gemeentebelastingen voor ZZP-ers aan te vragen. Hiervoor reserveren wij in totaal een bedrag van €100.000 in de begroting.

Aan de slag

- Wij ondersteunen initiatieven als de Bedrijven Investeringszones (BIZ) voor investeringen in winkelgebieden en bedrijventerreinen qua uitstraling, veiligheid en werkgelegenheid.
- Wij werken samen met onze ondernemers aan een divers aanbod in onze winkel- en horecagebieden en actualiseren iedere twee jaar ons beleid in de Detailhandelsvisie en stellen een Horecavisie op.
- Wij versterken op buurtniveau de voorzieningen in de buurt bij de verdichting van de stad. We gaan daarbij samen met de bestaande ondernemers op zoek naar de juiste kwantitatieve en kwalitatieve toevoeging voor het levendig houden van de winkelgebieden.
- Wij zorgen voor levendige weekmarkten in de diverse (dorps)centra van Zaanstad en we stimuleren incidentele markten, zoals een boekenmarkt.
- Wij stimuleren het sociaal ondernemerschap, wij geven zelf het goede voorbeeld op het gebied van SROI doelstellingen binnen Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) en wij gebruiken onze ervaringen om onze partners, zoals gesubsidieerde instellingen, hetzelfde te laten doen.

4.4 Onderwijs

Opgave

Elk kind heeft recht op goed en passend onderwijs, los van zijn of haar sociaal-economische achtergrond, zodat ieder kind vanuit een gelijkwaardig positie op de arbeidsmarkt dezelfde kansen krijgt. We zien in goed onderwijs in het algemeen een belangrijke motor om de kansenongelijkheid tegen te gaan en de talentontwikkeling van kinderen te stimuleren.
De afgelopen jaren is nauw samengewerkt met het onderwijs en andere partners zoals de kinderopvang-

organisaties aan de hand van de Regionale Educatieve Agenda Zaanstreek (Onderwijsagenda). In deze Onderwijsagenda zijn gezamenlijke afspraken gemaakt op acht belangrijke thema's:

- Doorontwikkeling van integrale kindcentra
- Onderwijsachterstandenbeleid
- Meer leerlingen in havo en vwo
- Onderwijs en economische ontwikkeling
- Onderwijs en zorg
- Gezonde levensstijl en gezonde school
- Veiligheid in en om de school
- Betrokken samenleving en burgerverantwoordelijkheid maar ook onze andere partners zoals wijk- en jeugdteams

Kansen en ambities

We actualiseren in samenwerking met de onderwijspartners de Regionale Educatieve Agenda Zaanstreek 2015-2018. We betrekken hierbij jongeren en de kinderombudsman. Op een aantal thema's plegen wij extra inzet om de talentontwikkeling van alle kinderen te stimuleren.

Taalachterstanden

Voor elke jongere is er passend onderwijs, met extra ondersteuning die past bij zijn of haar situatie. Vanuit het Rijk krijgen wij als Zaanstad extra middelen voor het inlopen van taalachterstanden. Taal is de belangrijkste factor om mee te kunnen doen. We zien dat taalachterstanden de hele schoolcarrière van kinderen nadelig beïnvloeden. In het actieplan Poelenburg is gekozen voor een uitbreiding van de Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) voor alle kinderen vanaf twee jaar. Juist om kinderen met een taalachterstand spelenderwijs in contact te brengen met taalvaardige kinderen. Deze uitbreiding wordt na twee jaar geëvalueerd op de effecten. We blijven ouders betrekken en stimuleren hen indien nodig om zelf ook de Nederlandse taal te leren.

Laaggeletterdheid en volwasseneneducatie

Wij willen ook de laaggeletterdheid bij volwassenen in Zaanstad terugdringen op basis van het recent afgesloten taalakkoord. We vinden 'levenslang leren' belangrijk. Zaankanters moeten zich ook op oudere leeftijd kunnen ontwikkelen met behulp van volwasseneneducatie.

Zorgtaken

We constateren dat de onderwijsinstellingen als eerste signalen opvangen van kinderen met wie het niet goed gaat of die in een onveilige thuissituatie zitten. Met de bestaande werkdruk in het onderwijs is het een ongewenste ontwikkeling dat er zoveel zorgtaken op het bordje van de leerkracht liggen. We streven er met ouders, scholen en jeugdzorgpartners naar om op scholen alle ondersteuning te bieden die nodig is om leerlingen op maat te bedienen. Dat kan ondersteuning voor leerlingen betekenen, maar ook voor docenten, zodat zij meer maatwerk kunnen leveren. We blijven actief inzetten op kinderen die thuis zitten of schoolverlaters en op kinderen die hoogbegaafd zijn.

In en om een veilige school

Leerlingen en leerkrachten verdienen een veilige school. We gaan pesten op school tegen. Wij werken samen met de Bestuurlijke Regiegroep School en Veiligheid (burgemeester, wethouder Onderwijs, besturen van primair en voorgezet onderwijs en kinderopvangorganisaties, politie en jeugdboa's) aan een tolerante en veilige schoolomgeving. Daar waar de veiligheid in het geding is, trekken we met de politie op. We hebben korte lijntjes.

Lerarentekort

We zien de komende jaren een groot lerarentekort ontstaan. In samenwerking met de gemeente Amsterdam kijken we of maatregelen, zoals betaalbare en passende huisvesting, eraan kunnen bijdragen dat we nieuwe leraren aantrekken. Ook hebben we oog voor de mogelijkheden van zij-instromers en omscholing van bijstandsgerechtigden.

Aansluiting arbeidsmarkt

Het onderwijs moet aansluiten op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en het bedrijfsleven. Jaarlijks monitoren wij gezamenlijk met onze onderwijspartners en bedrijfsleven of die aansluiting kan worden verbeterd. We voeren de regie op deze samenwerking en faciliteren pilots als 't Lokaal, een initiatief van de bedrijvenvereniging Noorderveld/Molletjesveer. We zien de komende jaren vooral banengroei in beroepssectoren met vakgerichte en technische studies en een behoefte aan opleidingen in groeisectoren zoals toerisme, zorg en duurzaamheid. We spreken niet langer over hoog of laag opgeleid, maar streven naar goed opgeleid in alle studierichtingen.

Een duurzame huisvesting van onze nieuwe generatie

Voor onderwijshuisvesting van vooral het primair onderwijs zijn goede leerlingenprognoses essentieel. We zien daar de laatste jaren veel verbeteringen in. Met het oog op de stedelijke verdichting is zorgvuldigheid vereist bij de planning van onderwijshuisvesting. Tijdelijke huisvesting en noodlokalen moeten echt een noodoplossing zijn en na gebruik worden noodlokalen verwijderd.
In het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) moet voldoende ruimte zijn voor het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen. Bij het opstellen van het vervolg van het Integraal HuisvestingsPlan maken we nieuwe afspraken met de schoolbesturen over energieneutrale maatregelen. Wanneer de schoolbesturen hierin een actieve bijdrage leveren, stellen wij hiervoor extra geld beschikbaar.

Aan de slag

- Wij werken samen met het onderwijs en de kinderopvangorganisaties het IKC Masterplan verder uit om tot een nog beter concept van het Integrale Kind Centrum te komen.
- Wij stimuleren cultuurhistorisch besef en bewegingsonderwijs op alle scholen.
- Wij zetten in op goed onderwijs voor beroepen in de techniek en bouw, een 'Hogeschool voor de Handen' (Vakmanschap).

- Wij streven daarbij ook naar een HBO/WO-opleiding op het gebied van toerisme, hospitality, zorg, duurzaamheid en food-industrie in Zaanstad en gaan daarbij in gesprek met instellingen en faculteiten.
- Wij stimuleren de vrijwillige inzet van organisaties als 'De Sluis' bij het geven van taallessen en het bieden van hulp bij het vinden van werk voor statushouders.

4.5 Cultuur en toerisme

Opgave

Het culturele aanbod in Zaanstad is in vergelijking met vijftig andere Nederlandse steden mager te noemen. Zaanstad groeit in de komende jaren naar ongeveer 200.000 inwoners. Het aanbod van culturele voorzieningen speelt een rol bij de aantrekkelijkheid van Zaanstad als woon- en vestigingsplaats.
De laatste Toekomstvisie Cultuur liep tot 2017 en is een eerste stap in versterking van het aanbod na een periode van stevige bezuinigingen op cultuur. In onze ambitie om te groeien op de ladder van culturele steden in Nederland, zetten we in op de verrijking van cultuur en toerisme in Zaanstad en reserveren hiervoor in ieder geval vanaf 2019 € 110.000 extra in de begroting.

Toerisme biedt Zaanstad meer kansen dan we nu benutten. We hebben met de Zaanse Schans één van de grootste publiekstrekkers van Nederland in huis. De Zaanse Schans trekt jaarlijks 2,2 miljoen bezoekers en groeit naar 3 miljoen bezoekers. Momenteel bezoekt slechts 2% van de bezoekers van de Zaanse Schans andere plekken in Zaanstad, waarvan 1% naar het centrum van Zaandam komt. De uitdaging is om toeristen langer te laten verblijven in de stad.
We zien het toerisme als een vliegwiel voor de verdere ontwikkeling van de stad. Toerisme vergroot de werkgelegenheid en biedt kansen voor het onderwijs. Samenwerking in MRA-verband is hierbij belangrijk.

Kansen en ambities

Wij zetten vanaf 2018 in op een breder en meer divers cultuuraanbod van grootschalige en kleinschalige cultuuraanbieders verspreid over heel Zaanstad. Daartoe stellen wij een nieuwe Toekomstvisie Cultuur op met de ambitie om meer cultuur toe te voegen aan de stad.
We verbinden cultuur aan sociale vraagstukken, zoals eenzaamheid, ouderenbeleid en talentontwikkeling.
Cultuur moet voor iedereen bereikbaar zijn. Regelingen hiervoor zoals Meedoen Zaanstad moeten laagdrempelig en efficiënt zijn. We vinden cultuurhistorisch besef een belangrijk element in de ontwikkeling van jongeren.

Monumenten zijn de dragers van onze geschiedenis en zijn de aanjagers van toeristisch bezoek. Daarom koesteren wij onze monumenten, of dit nu gebouwen, schepen of landschapselementen zijn. Wij gaan monumenten steeds meer beschouwen in relatie tot hun omgeving, zoals de beschermde dorpsgezichten. We respecteren oude paden, dijken en linten. Met onze monumenten gaan we nog nadrukkelijker het verhaal van de Zaanstreek vertellen.

Het Cultuurcluster

De komst van het Cultuurcluster op locatie Figaro is afhankelijk van de uitslag van het referendum op 20 juni 2018. Bij een geldige uitslag van het referendum, zullen wij de uitslag respecteren en unaniem overnemen. Bij het niet behalen van het geldigheidscriterium neemt de raad een besluit bij stemming.

Uitgangspunt is dat voor het zomerreces 2018 de raad een besluit neemt. Indien wordt besloten dat er geen Cultuurcluster komt op de Figaro locatie, zal worden onderzocht welke andere mogelijkheden er zijn om de finale gebiedsontwikkeling van Inverdan op een goede en kwalitatieve wijze invulling te geven, want het stationsgebied van Zaandam moet worden voltooid met een gebouw van allure dat voor de nodige reuring zorgt. Hiervoor zijn verschillende varianten denkbaar.
In dat geval is de toekomstbestendige huisvesting van betrokken cultuurpartijen die naar het cultuurcluster zouden gaan van groot belang. We zullen als nieuw college onderzoeken welke mogelijkheden er daartoe zijn, net als een poppodium met toegevoegde waarde voor de stad.
Het restant van de gereserveerde bedragen in de vorm van kapitaallasten voor het Cultuurcluster wordt in de begroting betrokken bij de actualisatie van de Toekomstvisie Cultuur. Het stoppen van het Cultuurcluster betekent in ieder geval een eenmalig nadeel van € 4 miljoen (betreffende voorbereidingskosten) in de begroting van 2018.

Het verspreiden, reguleren en verbreden van het toeristische aanbod in heel Zaanstad, inclusief een goed horeca-aanbod en kwaliteitshotels, is onze grootste ambitie. We willen toeristen én bezoekers uit eigen land langere tijd in Zaanstad laten verblijven. De Zaanse Schans zelf en het omliggende gebied lopen tegen hun grenzen aan als gevolg van toenemende verkeersdrukte.
We nemen de regie om de professionele samenwerking tussen de verschillende organisaties op de Zaanse Schans te bevorderen en de uitvoering van de ontwikkelstrategie voor de Zaanse Schans 2030 voortvarend aan te pakken.
We willen de authenticiteit van de Zaanse Schans behouden en daarmee ongewenste effecten van commercialisering tegengaan. Tevens waken wij ervoor dat waardevolle, lokale initiatieven zoals het Zaandijker voetveer ten onder gaan in de schaalvergroting.
We komen tot een verdienmodel waar alle stakeholders op de Schans, de bezoekers en de inwoners van de gemeente Zaanstad baat bij hebben. Dat verdienmodel biedt

bovendien investeringsruimte voor de spreiding van toerisme en evenementen over de stad.

In samenwerking met Amsterdam zetten wij in op een of meerdere vaste en herkenbare toeristische routes van Amsterdam naar Zaanstad, waarbij ook de Zaan als verbindingsader een belangrijke rol speelt. Zodat aantrekkelijke gebieden in de stad, zoals de Zaanbocht, het centrum van Zaandam, de Achtersluispolder en het Hembrugterrein beter bereikbaar worden.

We presenteren de Zaanstreek aan de toerist als een uniek en dynamisch gebied, waar oud en nieuw naast elkaar bestaan. We zetten in op een extra museum in het centrum van Zaandam, bij voorkeur verbonden aan de organisatie van het Zaans museum. Daarbij doen wij ook een beroep op kunstdepots in Amsterdam en het Zaanse stadsarchief. De Zaanstreek is aantrekkelijk voor toeristen vanwege de geschiedenis van het unieke Hollandse landschap. Een Museum Holland is daarom een waardevolle toevoeging voor het toeristische aanbod in Zaanstad.

We willen dankbaar gebruik gaan maken van de relatie die de belangrijke Franse schilder Claude Monet met de Zaanstreek had. Monet kwam bijna honderdvijftig jaar geleden het unieke Hollandse landschap met de molens schilderen en gaf daarmee een visitekaartje af voor Zaanstad dat tot over de hele wereld reikt. Monet heeft het kantelpunt van de molens naar de industriële fabrieken vastgelegd in zijn schilderijen. Wij onderzoeken hoe wij in 2021 de schilder Monet kunnen eren met een Monet-expositie en grote gerelateerde evenementen in Zaanstad voor zowel toeristen als inwoners. Daarmee wordt het Monet-jaar een aanjager voor het toerisme in Zaanstad.

Aan de slag

- Wij ondersteunen amateurverenigingen en stimuleren het cultureel ondernemerschap (o.a. door een stimuleringsfonds).
- Wij onderkennen het belang van goede huisvesting van culturele instellingen en broedplaatsen op diverse locaties in Zaanstad, zoals bijvoorbeeld de Groote Weiver.
- Wij willen alle jongeren in Zaanstad bereiken via cultuureducatie op scholen of op locatie, zoals de Zaanse Schans.
- Wij investeren in religieus en industrieel erfgoed voor noodzakelijk herstel en behoud en maken gebruik van fondsen/subsidies die hiervoor beschikbaar zijn. Jaarlijks bekijken we of de gemeentelijke monumentensubsidie toereikend is.
- Wij willen de Synagoge op de Gedempte Gracht in oude luister herstellen en zoeken in samenwerking met private partijen een nieuwe bestemming.
- Wij bevorderen de promotie van onze toeristische trekpleisters door middel van professionele City Marketing.
- Wij gaan de haalbaarheid van een Zaanboulevard bij Wormerveer onderzoeken.
- Wij verduurzamen de toeristische vervoersstromen, bijvoorbeeld door vervuilende toeristenbussen te weren.
- Wij gebruiken de Zaan nog beter om het toeristische aanbod tussen Westknollendam en het Hembrugterrein te verbinden door middel van riviercruises en hop on/hop off.
- Wij stimuleren het gebruik van de wandel- en fietsroutes in Zaanstad en faciliteren dat er professionele fietsverhuurbedrijven in de buurt van stations komen.
- Wij geven ondernemers en inwoners in de hele stad ruimte voor het organiseren van evenementen en culturele initiatieven.
- Op verschillende plaatsen in Zaanstad maken wij overnachtingsmogelijkheden voor campers of (boeren-) campings mogelijk.
- Wij betrekken Sail 2020 bij onze marketing om toeristen naar Zaanstad te halen.
- Wij maken een programma Toerisme gericht op reguleren, spreiden en kwaliteit en investeren in goede deskundigheid en capaciteit.

2014

5 De veilige stad

Opgave

Zaanstad heeft in een aantal wijken te maken met hardnekkige problemen op het gebied van drugs, overlast, verloedering en ondermijning. Deze vormen van ondermijning zijn in Zaanstad net zo erg als in Brabant en uiten zich in wietteelt, de productie van harddrugs, huisjesmelkers en criminele bedrijven voor het witwassen van geld. In 2017 en 2018 is ingegrepen in de Czarinastraat in de Russische Buurt met gebiedsgerichte handhaving. In 2018 is ook gestart met het sluiten van drugswoningen. Actieve, gebiedsgerichte handhaving en het sluiten van drugswoningen zijn structureel nodig in grotere delen van Zaanstad. Met daadkracht onderstrepen wij als gemeente dat we criminaliteit en overlast niet accepteren.

Kansen en ambities

Overlast wordt aangepakt

Wij willen het veiligheidsgevoel bij de inwoners van Zaanstad vergroten door zichtbaar de overlast aan te pakken. We zoeken daarbij naar een balans tussen een preventieve en repressieve aanpak. De preventieve aanpak heeft als doel te voorkomen dat met name jongeren tot crimineel gedrag overgaan en richt zich op het verbeteren van maatschappelijke voorzieningen, het investeren in onderwijs en werk en het bieden van zorg waar nodig. Jeugdboa's zijn een goed voorbeeld van een succesvolle preventieve aanpak, zodat overlastplegers in een vroeg stadium in beeld zijn. Daar waar de wet wordt overtreden of sprake is van overlast of drugsproblematiek wordt direct opgetreden, bijvoorbeeld door middel van lik-op-stuk beleid en het actief toepassen van BIBOB-onderzoeken. Dan treden wij, samen met onze partners als politie en justitie, als één gezamenlijke overheid op om de veiligheid van onze inwoners, ondernemers en bezoekers te waarborgen.

Stevig inzetten op ondermijnende criminaliteit

De aanpak van ondermijning dient plaats te vinden in nauwe samenwerking met politie en andere partners in de veiligheidsdriehoek. Daarbij is cruciaal dat alle relevante informatie onderling wordt gedeeld en alert wordt gereageerd op signalen van de afdeling Burgerzaken. We investeren in een structurele aanpak van ondermijning in Zaanstad en intensiveren de lobby bij het Rijk voor extra geld. De burgemeester maakt gebruik van al zijn bevoegdheden, waarbij de gemeente duidelijk laat zien dat zij criminaliteit en overlast niet accepteert.

Handhaving prominent op de agenda

Handhaving verdient een prominente rol in de gedegen aanpak van overlast. Regels zijn er om te handhaven. Fraude, overlast en ondermijning worden niet getolereerd. Jeugdboa's, handhaving op de bijstand en alle andere vormen van handhaving worden integraal aangestuurd door de burgemeester. Regelmatig worden de prestaties, prioriteiten en de driehoeksmonitor besproken met de raad en opnieuw vastgesteld. Schoon, heel, betrouwbaar en veilig is belangrijk om een aantrekkelijke stad te zijn en te blijven.

Voor de intensivering op de aanpak van overlast, ondermijning en handhaving reserveren wij in 2019 € 850.000 oplopend tot € 1,2 miljoen in 2022. De specifieke voorstellen zijn opgenomen in de financiële paragraaf.

Aan de slag

- Wij breiden de aanpak van ondermijning uit met actieve, gebiedsgerichte handhaving, waaronder het sluiten van meer drugswoningen en winkels die dekmantel voor criminele activiteiten zijn.
- Wij steunen de burgemeester in de uitbreiding van zijn bestuursrechtelijke middelen, zoals de Wet aanpak Woonoverlast, de Opiumwet en de actieve toets BIBOB.
- Wij rekenen het werk van de jeugdboa's tot onze algemene handhavingstaak en vullen deze functies niet in met inhuur, maar met vaste medewerkers.

- Wij krijgen beter zicht op overlast en (beginnende) criminaliteit in de hele gemeente. Daarom willen wij inzetten op het delen van informatie in de veiligheidsketen en het beter delen van deze informatie met de raad.
- Wij begeleiden een groep Zaanse overlast gevende jongeren met een Top-X aanpak om te voorkomen dat deze jongeren in korte tijd afglijden van 'herrieschopper' naar crimineel.
- De wijkwethouder pakt de regie bij overlast gevende plekken in een wijk, samen met handhaving en de overige partners in de wijken.
- Wij moedigen initiatieven als buurtpreventie met buurt-apps aan om de sociale cohesie te vergroten.
- Wij volgen de ontwikkelingen rondom het landelijke experiment van gereguleerde wietteelt en zullen het bestaande coffeeshopbeleid actualiseren op basis van de uitkomsten van deze landelijke experimenten.
- Wij zetten ons in voor het weerbaarder maken van jonge kinderen (meisjes/jongens) om te voorkomen dat ze in de prostitutie belanden.
- Wij reguleren op B&B's en Airbnb-verhuur en zijn alert op het onttrekken van woningen aan de reguliere woningvoorraad. We handhaven op de heffing van toeristenbelasting.

6 Duurzaam en groen

Opgave

Nederland staat voor een ingrijpende duurzaamheidstransitie. De transitie in Zaanstad blijft vooralsnog achter bij de landelijke ontwikkelingen. Zo laat de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad te wensen over en wordt er nog te weinig hernieuwbare energie in de stad opgewekt. Investeren in duurzaamheid is belangrijk om het milieu en onze leefomgeving te beschermen en te behouden. Dat zijn wij verplicht aan de huidige en toekomstige generaties in Zaanstad.
Duurzaamheid moet benaderd worden vanuit de wisselwerking tussen economie, ecologie en de wensen van de samenleving. Duurzaamheid moet in alle besluiten die de gemeente neemt een belangrijke rol spelen, waarbij ook de verduurzaming van de eigen gebouwen aandacht behoeft. Zaanstad neemt haar verantwoordelijkheid om actief bij te dragen aan het verminderen van de CO_2-uitstoot. Wij willen een 'klimaatneutrale stad' worden.

Kansen en ambities

Klimaatneutraal

Om daadwerkelijk in 2030-2040 een klimaatneutrale stad te kunnen worden, is samenwerking met onze partners als woningcorporaties, industrieën en collectieve maatschappelijke initiatieven onontbeerlijk. De aangekondigde Klimaatwet, die gemeenten verplicht een Energietransitieplan op te stellen, heeft met name betrekking op de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, waarbij de corporaties een belangrijke rol spelen. Het doel is om de samenleving in staat te stellen om de energietransitie zélf vorm te geven. Dat kan een inwoner zijn die zonnepanelen aanschaft of huurt, maar ook een energieleverende nieuwbouwwijk. We stimuleren initiatieven zoals de Zaanse Energie Kooperatie (ZEK).

Met de vestiging van innovatieve bedrijven biedt de duurzaamheidssector in Zaanstad grote kansen voor zowel werkgelegenheid als onderwijs. De betreffende portefeuillehouder coördineert de duurzaamheidsdoelstellingen in het college en wij integreren de duurzaamheidsdoelstellingen in alle portefeuilles. Het onderwerp komt in de ambtelijke voorbereiding van collegevoorstellen tot uiting.

We zetten in op maatregelen die effecten leveren op korte termijn

Per 1 juli is gasloos bouwen verplicht bij nieuwbouw. Over verduurzaming van de bestaande woningen maken wij prestatie-afspraken met woningcorporaties. Daarbij zetten wij in op het gasloos maken en isoleren van woningen als ook het stimuleren van de aanschaf van zonnepanelen. We zetten het beleid van nul-op-de-meterwoningen door. Een andere grote ontwikkeling die aan het begin staat maar op termijn een belangrijke bijdrage aan de energietransitie kan leveren is het Warmtenet.

Circulaire economie zet in op "afval bestaat niet meer"

Met de uitvoering van het Grondstoffenplan streven we ernaar al het afval maximaal te scheiden en tot nieuwe grondstoffen te recyclen. We zetten de uitvoering van het Grondstoffenplan voort en evalueren gedurende de uitvoering kritisch de effecten van het plan en sturen bij als deze niet gehaald worden.
Dit betekent voor de inwoners een andere manier van verzamelen en scheiden van afval. Inwoners moeten zich bewust worden van wat zij kopen en na gebruik wegdoen. Ook vragen wij in de nog op te stellen Industrie-agenda onze grote bedrijven om aan grondstoffenbeperking en hergebruik te doen en het verpakkingsmateriaal terug te dringen. Het Noordzeekanaalgebied is bij uitstek een geschikte locatie voor een grondstoffenrotonde voor het hergebruik van grond- en reststofstromen, we zetten de pilot binnen de MRA voort.

Investeren in Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
We investeren verder in maatschappelijk verantwoord inkopen in het kader van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, ondertekend in december 2016. Daarmee heeft Zaanstad zich gecommitteerd aan de ambitie om een stad te creëren waar klimaatbewustzijn en een circulaire economie centraal staan. De gemeente kijkt vanuit deze ambitie bij inkoop naar belangrijke maatschappelijke thema's als klimaatbewust, circulair, innovatief, SROI en internationale sociale voorwaarden.

Duurzaamheid in de Omgevingswet
In de Omgevingswet geven we initiatieven op duurzaamheidsgebied meer ruimte. Bij ontwikkelingen en het opstellen van omgevingsplannen is gezondheid en duurzaamheid een belangrijk onderdeel, bijvoorbeeld als het gaat om de bouw van gevoelige functies zoals scholen, kinderopvang of ouderenhuisvesting nabij wegen, waar de blootstelling aan fijnstof groot is.

CO_2-uitstoot en fijnstof verminderen
Alhoewel de luchtkwaliteit in Zaanstad in tien jaar sterk is verbeterd en de wettelijke normen nergens worden overschreden, zetten we in op maatregelen die de CO_2-uitstoot verder verminderen. Als goed voorbeeld maken wij ons eigen wagenpark volledig elektrisch en vragen wij onze grote industriële partners en ondernemers dit voorbeeld te volgen. Wij vragen hen ook om indien mogelijk gebruik te maken van grote distributiecentra aan de rand van de stad. Ook dit nemen wij mee in de nieuwe Industrie-agenda. Voor het verminderen van vervuilend vervoer zoeken wij naar gezamenlijke oplossingen in de MRA. We gaan het luchtkwaliteitsplan uit 2010 actualiseren en nemen daarin op dat we de metingen van de luchtkwaliteit gemeentebreed verbeteren.

We houden droge voeten en het hoofd koel
We zien de maatschappelijke en de economische voordelen van een groenere stad en zullen inzetten op vergroening van de leefomgeving met hoogwaardig groen, waarbij we binnenstedelijke oplossingen als dak- en geveltuinen zullen stimuleren. We zien dat we rondom klimaatadaptatie in het kader van overvloedige regenval en extreme hoge temperaturen extra maatregelen moeten nemen om de Zaankanters droge voeten te laten houden en bestendig te laten zijn voor hittestress. Onze riolering is op de lange termijn in staat om het regenafvalwater te verwerken en in gescheiden systemen op te vangen.

Zuinig met onze natuur en onze dieren
We werken intensief samen met de provincie en het Hoogheemraadschap om de veenweidegebieden te beschermen, te vernatten en te verbrakken.
We zien het belang van de inheemse biodiversiteit en breiden deze uit over Zaanstad onder het motto 'Trek de natuur de stad in'. Bij de inrichting van de openbare ruimte houden wij hier rekening mee en hebben wij aandacht voor het dierenwelzijn, waaronder de bijenstand, insectenpopulatie en vogels in het bijzonder. De volkstuinen leveren een belangrijke bijdrage aan het groene karakter van een verdichte stad. We zijn ons bewust van de voordelen van bewust en verantwoord opvoeden van de Zaanse kinderen door middel van natuur- en milieueducatie en schooltuinen.

Verblijven in een prettige openbare ruimte
In het Groen- en Waterplan, dat nog in maatregelen wordt uitgewerkt, benutten wij de recreatieve kant van onze (vaar)wateren en handhaven we daar waar het gedrag van mensen de natuur of de rust op het water aantast. In het Groen- en Waterplan is al extra geïnvesteerd in het inlopen van de achterstanden in het onderhoud van de openbare ruimte. Bij nieuw te bouwen wijken en op plekken waar stedelijke verdichting plaatsvindt, wordt gekeken wat dit betekent voor het onderhoud van de openbare ruimte. We houden het kwaliteitsniveau op peil en vragen ook van inwoners om een steentje bij te dragen door middel van buurtschouwen en groenadoptie. Ook met bedrijven kijken we of het in eigen beheer geven van het bedrijventerrein tot een grotere effectiviteit kan leiden.

Aan de slag
- Wij verzilveren onze koploperspositie in de Zaanse Groene door veel van onze inwoners, verenigingen en bedrijven hieraan te verbinden.
- Wij werken volgens het Warmteplan om meer woningen en bedrijven van het gas af te halen.
- Wij gaan in gesprek met de provincie over de plaatsing van windmolens langs het Noordzeekanaal.
- Wij zien gemeenschappelijke kansen in de MRA voor het Noordzeekanaalgebied voor de aanlanding van energie uit wind op zee, de bouw van een waterstoffabriek voor duurzame energieopslag en voor de overslag van fossiele brandstoffen naar duurzame energie. Dit in goede samenhang met de nieuw te vestigen bedrijven.
- Wij zoeken naar alternatieve financieringsmogelijkheden in het verduurzamen van woningen, daar waar woningeigenaren niet in staat zijn dit te financieren.
- Wij bevorderen de vermindering van CO_2 door bijvoorbeeld het autodelen en het elektrisch rijden te bevorderen.
- Wij geven als gemeente het goede voorbeeld en investeren de komende jaren 10 miljoen voor de verduurzaming van ons eigen (maatschappelijk) vastgoed, onze onderwijsgebouwen en ons wagenpark. Daarbij enthousiasmeren we de buurt om mee te doen en te profiteren van de grootschaligheid van de gemeentelijke aanbesteding.
- Wij doen een beroep op enthousiaste inwoners in Zaanstad en leiden hen op tot klimaat- of energiecoaches die buurtgenoten informeren over de mogelijkheden voor verduurzaming van de woning en vergroening van tuinen.
- Wij zetten in op gedragsverandering van inwoners en bezoekers om het zwerfafval bij de bron te verminderen. Tegen het dumpen van afval of onjuist aanbieden van afval wordt opgetreden door Handhaving.
- Wij nemen het terugdringen van verpakkingsmaterialen

mee in de op te stellen Industrie-agenda, waarin wij meerdere samenwerkingsafspraken met grote industriële partners en ondernemers in vastleggen.
- Bij de geplande vervangingsinvesteringen passen wij klimaatbestendige maatregelen toe waar het kan. Daar waar niet of nauwelijks gebruik gemaakt wordt van de verharding in de openbare ruimte, wordt deze verwijderd ten gunste van vergroening.
- Wij zetten de lijn voort om inwoners te stimuleren tuinen en leefomgeving (geveltuinen, daktuinen, balkons, enz.) te vergroenen en zullen alle maatregelen stimuleren om het verharden tegen te gaan.

7 Krachtige kernen en wijken

Opgave

Maatschappelijke verschillen doen zich voor op veel verschillende terreinen, denk bijvoorbeeld aan inkomen, leeftijd, of etnische achtergrond. Maar ze kunnen ook te maken hebben met (geestelijke) beperkingen of gebrek aan begrip van technologische ontwikkelingen (digibeten). Wij zien die verschillen als een groot probleem op het moment dat deze leiden tot kansenongelijkheid. Die verschillen zouden zó groot kunnen worden dat we elkaar niet meer begrijpen en niet meer voor elkaar op willen komen.
In een samenleving die individualiseert, moeten we bovendien oog houden voor de mensen die op grond van welk verschil dan ook, tussen wal en schip vallen. Een Zaanstad waar het prettig wonen, werken en recreëren is, is tegelijkertijd een netwerk van wijken dat de kracht van burgers aanboort. Waarin mensen meer naar elkaar omkijken en niemand van eenzaamheid wegkwijnt in de anonimiteit, maar juist kansen krijgt om mee te doen naar vermogen.

Kansen en ambities

Actief burgerschap

We kijken of de buurthuizen als voorziening dichtbij mensen in de wijken en buurten een grotere rol in de zorg kunnen krijgen. Medewerkers van buurthuizen kunnen zorgvragen signaleren en mogelijk bijdragen aan het netwerk van de zorgvrager die zelf de regie op de eigen gezondheidssituatie moet behouden. We beseffen dat dit per wijk en per buurthuis maatwerk is, afhankelijk van de zelfstandigheid van de buurthuizen en ook de kwetsbaarheid van de wijk.
We stimuleren het gebruik van de basisvoorzieningen in de gezondheidszorg en de maatschappelijke voorzieningen in de buurthuizen en juichen initiatieven toe die de kracht van inwoners aanboren, zoals Right to Challenge. Wij stellen voor al deze initiatieven samen te brengen onder de term Buurtkracht.
Ook medewerkers van voorzieningen als het onderwijs, sportvoorzieningen en maatschappelijke instellingen zijn de ogen en oren van de wijk. In al deze organisaties zoeken we naar een goede werkbare balans tussen de vrijwilligers en de professionals.

Iedereen kan meedoen

Wij geven uitvoering aan internationale rechtsverdragen zoals het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens. Het VN-verdrag gaat over de rechten van mensen met allerlei soorten beperkingen (lichamelijke, zintuigelijke, en/of verstandelijke), psychische aandoeningen en chronische ziekten, op allerlei levensgebieden, zoals onderwijs, gezondheidszorg, werk, sport en cultuur. Maar het verdrag gaat ook over zaken als bevordering van bewustwording, recht op leven, gelijkheid voor de wet en eerbiediging van de privacy.
Wij staan voor een inclusieve samenleving in Zaanstad, waarin iedereen met of zonder een beperking volwaardig mee kan doen.

Integratie

Vanuit de geschiedenis van Zaanstad is iedereen altijd welkom. Zaanstad is een gemeente waar veel verschillende nationaliteiten met en naast elkaar leven en kent een lange traditie als het gaat om tolerantie, mee kunnen doen en de bestrijding van discriminatie. We blijven met respect met elkaar de dialoog aangaan over moeilijke onderwerpen als discriminatie en integratie en zorgen dat we elkaar niet uitsluiten.
Een goede integratie is de verantwoordelijkheid van elke inwoner. Integratie en taal zijn voorwaarden om mee te willen en kunnen doen in Zaanstad. Daar hoort ook een bepaalde wederkerigheid bij. Niet je afkomst, maar je toekomst staat centraal.

Vluchtelingen en statushouders

De afgelopen jaren is in het Uitvoeringsplan ‘Vluchtelingen doen meteen mee’ geïnvesteerd in een ruimhartige

acceptatie van nieuwkomers en steun verleend aan netwerken in de wijken die nieuwkomers ondersteunen. We zetten het Uitvoeringsplan voort en nemen hiervoor € 200.000 op. Verschillende vrijwilligersorganisaties, zoals De Sluis, en de sociale wijkteams bevorderen de integratie door het leren van de Nederlandse taal en het aanbieden van vrijwilligerswerk. Taal is een belangrijke voorwaarde voor integratie. Als gemeente nemen wij de verantwoordelijkheid voor het huisvesten van aantallen statushouders, waarover landelijke afspraken zijn gemaakt. De woningcorporaties nemen de daadwerkelijke huisvesting binnen de bestaande woningvoorraad voor hun rekening. We houden als gemeente de vinger aan de pols door op een succesvol integratiebeleid in te zetten samen met de samenleving en de gemeenteraad.

Kunnen zijn wie je bent
Op het gebied van sociale veiligheid en inclusieve samenleving onderschrijven wij de boodschap uit het Regenboogakkoord. Zaanstad is een Regenboogstad. In Zaanstad is dit zichtbaar door het Regenboogzebrapad en doordat de Regenboogvlag wordt gehesen op Coming-Outdag. In het stadhuis zijn genderneutrale toiletten en ook op de website van Zaanstad is er aandacht voor LHBTI's. Bovendien heeft de gemeenteraad besloten dat Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland, het LHBT-Netwerk Zaanstad en andere betrokken instanties/betrokken personen worden betrokken bij de keuze van activiteiten ter bevordering van LHBTI-acceptatie.

De gemeente zet zich in om de veiligheid, zichtbaarheid, weerbaarheid en sociale acceptatie van LHBTI-inwoners te vergroten en houdt in haar beleid rekening met de verschillen tussen mensen, bijvoorbeeld in sekse, cultuur, fysieke mogelijkheden, leeftijd of seksuele diversiteit. Dit betekent ook dat discriminatie en intolerantie actief worden bestreden. Met de ondertekening van dit akkoord zeggen wij toe dat wij deze maatregelen in de gemeenteraad zullen steunen. En dat wij ze prioriteit zullen geven, want ook de komende vier jaar willen wij de positie van Zaanstad als Regenbooggemeente zichtbaar houden en verder versterken. Wij zetten ons in voor een samenleving in Zaanstad waarin je kunt zijn wie je bent, ongeacht je afkomst, religie, geslacht of seksuele geaardheid. Iedereen heeft gelijke kansen in Zaanstad.

Aan de slag
- Wij actualiseren de Anti-discriminatienota.
- Wij houden bij de inrichting van de openbare ruimte en toegankelijkheid van maatschappelijke voorzieningen rekening met het VN-verdrag en kijken daarbij naar koplopers.
- Wij sturen op vergaande samenwerking tussen de wijkteams en de buurthuizen. We stimuleren en faciliteren vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties die zich hiermee bezighouden.

7.1 Gebiedsgericht: Poelenburg en Peldersveld

Opgave
Op 28 februari 2017 werd het Actieplan Poelenburg en Peldersveld vastgesteld. Met dit plan beogen wij de wijk te transformeren van een aandachtswijk tot een open, diverse en kansrijke wijk, waarin kinderen kunnen opgroeien met dezelfde kansen op een goede toekomst als in de rest van Zaanstad. De aanpak in Poelenburg richt zich op vijf hoofdopgaven (1) taal, (2) opvoeding en onderwijs, (3) jongeren, (4) participatie en armoede en (5) vuil. Tegelijkertijd werken we aan twee cruciale randvoorwaarden van het plan; het actief sturen op meer diversiteit in de bevolkingssamenstelling en het aanpakken van ondermijnende criminaliteit.

Kansen en ambities
Het huidige Actieplan Poelenburg is gestart in 2017. De aanpak in Poelenburg en Peldersveld is er één van lange adem. Dat blijkt onder meer uit eerdere monitoringsrapportages waarin een aantal bevindingen van bewoners en professionals zijn gedeeld, die illustreren hoe taai de problematiek in de wijken is. Onze handen ervan af trekken is geen optie. De problematiek is veelvoudig; taalachterstanden, armoede, werkeloosheid, criminaliteit, woonfraude en uitkeringsfraude. Om echt het verschil te maken en de vicieuze cirkel te doorbreken is een langdurige aanpak van minimaal 10 jaar noodzakelijk en dient de aanpak uitgebreid te worden met een aantal maatregelen. Voorlopig continueren we de huidige aanpak van het Actieplan. Tegelijkertijd gaan we een stevige lobby voeren richting het Rijk voor extra financiering en onderzoeken we de kansen in Den Haag om het actieplan Poelenburg aan te laten wijzen als een Nationaal Programma. In het kader van de veilige stad wordt een intensivering van de handhaving en de bestrijding van woonfraude voorgesteld. Deze heeft in grote mate betrekking op de wijk Poelenburg. Onderwijs is de sleutel tot succes, we onderzoeken de mogelijkheden van het invoeren van een verlengde schooldag.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft Zaanstad toestemming gegeven de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek in Poelenburg toe te passen, zodat de gemeente kan sturen op de woningtoewijzing en de eenzijdige samenstelling van de bevolking kan doorbreken. Ook andere maatregelen die hieraan kunnen bijdragen, zoals meer gedifferentieerde bouw en het liberaliseren van middeldure woningen door corporaties, zullen wij stimuleren.

Voor de uitvoering van het Actieplan Poelenburg en de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek is vanaf 2019 € 652.000 in de begroting gereserveerd.

8 Bereikbaar bestuur

Opgave

Het is onze ambitie als bereikbaar bestuur dat onze dienstverlening meer naar buiten gericht is, waarbij alle gebruikers centraal staan. Wij willen de interne processen continu verbeteren en de regeldruk blijven verminderen. We versterken het integraal werken binnen de organisatie. Onze organisatie treedt bekwaam, efficiënt en daadkrachtig op.

Kansen en ambities

Continu in gesprek met de stad

We zijn continu in gesprek met inwoners, ondernemers en organisaties in Zaanstad. Dit doen wij door als gemeenteraad, B&W en ambtenaren de dialoog en het debat met de stad aan te gaan. We stellen hierbij inwoners centraal en kennen onze inwoners, ondernemers en organisaties. Hun wensen en behoeftes zijn leidend voor ons handelen. We waarderen initiatieven vanuit de samenleving en kijken vooral naar de mogelijkheden en de wijze om die te faciliteren. Plannen vanuit de gemeente worden in samenspraak met de inwoners, ondernemers en organisaties gemaakt. We bouwen voort op de bewezen participatie initiatieven vanuit MAAK.Zaanstad en positieve ervaringen met de raadsinitiatieven Echte Burgerparticipatie.

Het continue gesprek met de stad krijgt vorm in ons hoofdlijnenakkoord, waarin veel ruimte is om het gesprek met inwoners, ondernemers en organisatie aan te gaan over de opgaven van de stad. Daarvoor gaan we de eerste 150 dagen met de stad en de gemeenteraad in gesprek over denkrichtingen en oplossingen voor de genoemde opgaven in ons hoofdlijnenakkoord. We stellen aan de hand van deze 150 dagen een uitvoeringsagenda op. In de bijlage vindt u een lijst van personen en organisatie die wij bij de totstandkoming van dit coalitieakkoord hebben gesproken. We zetten deze gesprekken met partners in de stad graag voort en komen met een voorstel hoe we de komende 150 dagen de gesprekken in de stad en de gemeenteraad gaan voeren.

Samenwerkingsconvenant met de gemeenteraad

We willen graag in samenwerking met de gemeenteraad behouden wat werkt en verder uitbouwen wat kan. Wij hechten aan een goede samenwerking met alle raadsfracties, een samenwerking gericht op inhoud met respect voor elkaars meningen. Het college is het uitvoeringsorgaan van de hele raad en treedt bekwaam, efficiënt en daadkrachtig op.

Samenwerking met medeoverheden

Voor veel opgaven waar Zaanstad voor staat, is samenwerking nodig met andere overheden. Wij zoeken deze actief op, om zo nog meer te bereiken voor de Zaankanter. Hier gaan wij de komende jaren versterkt op inzetten. Dit gebeurt op meerdere schaalniveaus. We werken in de Zaanstreek samen met Oostzaan en Wormerland en staan open voor het verkennen van een verdere intensivering ervan. De samenwerking in Zaanstreek-Waterland wordt steeds sterker, ook richting de MRA. Op een groter schaalniveau zijn de MRA, de Amsterdam Economic Board en de Vervoersregio Amsterdam belangrijk, naast de directe relatie met buurgemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland. Nationaal werken wij samen met de rijksoverheid, zowel direct als via de VNG en het G40-Stedennetwerk. En via de MRA kijken we ook naar Europa, onder meer voor subsidies.

Participatie van burgers én overheid

Het meepraten en meedoen van inwoners is van groot belang, net als het in een vroeg stadium betrekken van de inwoners en ondernemers van onze bestuurlijke besluitvorming. De ervaringen met MAAK.Zaanstad worden uitgebreid. Om de participatie van inwoners en ondernemers van Zaanstad bij het besturen van de stad te verbeteren is de afgelopen maanden in de organisatie

gewerkt aan het Kompas voor maatschappelijk initiatief, kortweg het Kompas. We zoeken met het Kompas naar een werkwijze om het 'goede gesprek' en samenspel tussen initiatief en gemeente te verbeteren.

Publieke dienstverlening
De dienstverlening van de gemeente moet voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk zijn: zowel een goede digitale informatievoorziening via de website als dienstverlening voor ouderen of niet-digitaal vaardigen en minder geletterden. De sociale media leiden tot een nieuwe manier van werken. Deze nieuwe ontwikkelingen en nieuwe technologieën vragen om andere competenties en een andere manier van vragen beantwoorden.
Privacy is een steeds belangrijker onderwerp, zeker bij het datagestuurd werken en het gebruik van Big Data. Nieuwe en aangescherpte wet- en regelgeving op het gebied van compliance en privacy, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming, vraagt om extra inzet en capaciteit.

Ondernemersloket en vast aanspreekpunt voor maatschappelijke initiatieven
Wij willen het Ondernemersloket de komende jaren uitbreiden, zodat de slagkracht van het Ondernemersloket toeneemt. Door ondernemers en ook maatschappelijke initiatieven beter te bedienen ontstaat een versnelling in de samenleving. Het ondernemerschap wordt gestimuleerd en initiatieven krijgen een steun in de rug. Voor het begeleiden van maatschappelijke initiatieven wordt met het Maatschappelijke Kompas gekeken naar het eigenaarschap van een ingekomen initiatief. Dit betekent niet dat er binnen de organisatie één aanspreekpunt moet zijn voor alle initiatieven; wie het beste aanspreekpunt is voor een initiatief, is afhankelijk van de aard van het initiatief. Daarbij kijken we naar goede voorbeelden bij andere gemeenten.

Snellere doorlooptijd voor vergunningen
Bij de vergunningverlening zijn de capaciteit en kwaliteit van de juiste mensen essentieel voor een versnelling van het vergunningentraject. De betaalbaarheid van de leges staat op dit moment onder druk, omdat de grote initiatieven van projectontwikkelaars uitblijven. Dit vraagt om een heroverweging van het legesmodel. Wij vinden niet dat eventuele extra dekking bij de kleine vergunningen moet worden neergelegd. De huidige manier van werken, waarbij de gemeente in sommige gevallen al veel voorwerk verricht, kan op een slimmere manier ingericht worden. De capaciteit van de afhandeling van vergunningen moet gelijke tred houden met de toenemende bouwopgaven in de stad. Wij streven naar meer ruimte in bestemmingsplannen voor kleine bouwinitiatieven zonder dat dit ten koste gaat van maatschappelijk draagvlak in de buurt en de Zaanse bouwstijl. We zetten de invoering van de Omgevingswet met kracht door en zien in de Omgevingswet mogelijkheden om te kijken naar de versnelling van het vergunningenproces. Bij de Omgevingswet wordt ook gekeken naar welke vergunningen niet jaarlijks opnieuw verstrekt hoeven te worden en welke vergunningen simpeler kunnen.

Aan de slag
- De organisatie bereidt zich goed voor op deze ontwikkelingen en om zich verder toe te rusten op de balans tussen datagestuurd werken, cyber security en privacy normen reserveren wij bij de begroting 2019 hiervoor middelen.
- Wij laten ons informeren door partijen die een constructieve bijdrage kunnen leveren aan de versnelling van vergunningsprocessen.

9 Personeel & Organisatie

Opgave

De komende jaren staan we als gemeente Zaanstad voor een aantal grote opgaven, zoals in de eerdere hoofdstukken beschreven. Onze gemeentelijke organisatie moet toegesneden zijn op de uitvoering van de taken en het op gang brengen van ontwikkelingen in Zaanstad. Zaanstad staat op het punt de omslag te maken naar een andere schaalgrootte. Deze schaalomvang betekent ook iets voor de relatieve omvang en het karakter van de organisatie.

Kansen en ambities

Vertaling ambities van het coalitieakkoord

Ons coalitieakkoord beschrijft een aantal ambities om bestaande werkzaamheden te intensiveren of nieuw beleid te gaan uitvoeren op thema's als Wonen, Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling, Duurzaamheid, Economie en Cultuur en Toerisme. Deze ambities kunnen niet zonder gevolgen blijven voor onze personele omvang. We verstevigen de capaciteit in de organisatie om deze ambities te realiseren. In de financiële paragraaf is een overzicht opgenomen van de hoeveelheid extra capaciteit die op de verschillende beleidsterreinen toegevoegd wordt. Natuurlijk staat voorop dat wij een daadkrachtige, efficiënte en zuinige overheid zijn. Door efficiënt en effectief te werken en de juiste focus aan te brengen in de organisatie kunnen wij onze ambities realiseren. Ambtenaren gaan naar buiten en zijn in gesprek met de stad, daar ligt de opgave.

Wat buiten wordt uitgedragen wordt binnen toegepast

De gemeente is een voorbeeld op het gebied van goed werkgeverschap, bijvoorbeeld als het gaat om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, het bieden van stageplaatsen, een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering en diversiteit in de organisatie. Een goed voorbeeld is zelf ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aannemen en circulair en/of duurzaam inkopen.

Goed gekwalificeerd personeel is schaars en we moeten concurreren met andere gemeenten in de regio. Zaanstad wil zich daarom als aantrekkelijke werkgever positioneren. Wij roepen de raad en het college op om te staan voor de integriteit van onze ambtenaren.

Daarbij worden we minder afhankelijk van inhuur

Daarbij hoort ook het verminderen van inhuur ten gunste van een vaste bezetting. We geven onszelf de opdracht om met een voorstel te komen tot een substantiële vermindering van de inhuur.

10 Financiën

In het overzicht hierna staat het financiële meerjarenbeeld. Toegelicht wordt welke keuzes wij maken en hoe deze gedekt worden. De ontwikkelingen zoals beschreven in de Staat van de Financiën zijn daarbij als vertrekpunt genomen.

Het financiële meerjarenbeeld is over vier jaar sluitend, met in de eerste jaren een tekort en in latere jaren een overschot. Dit zal in de begroting via een onttrekking en dotatie aan de reserve kapitaallasten verevenend worden.

Financieel meerjarenbeleid

Autonoom	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
1. Saldo begroting 2018	-246	-343	-919	877
2. Algemene uitkering gemeentefonds	-8.475	-9.115	-9.492	-11.225
3. Loonbijstelling	4.210	4.161	4.145	4.145
4. Rente ontwikkelingen	400	400	400	400
5. Terugloop leges paspoorten	480	670	670	745
6. Actualisatie vervangingsinvesteringen	-805	-254	-135	-4
7. BTW gemeentelijk personeel bij SWT	150	150	150	150
Beleidskeuze	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
8. Zorgkosten Jeugd en WMO	11.600	9.935	8.750	8.600
Inzet Stuurbudget	-3.925	-4.550	-5.825	-5.825
Investeringsbudget Slim Investeren	-2.200	-2.300	-3.300	-3.300
Armoedebestrijding	1.620	1.670	1.670	1.670
9. Uitvoeringsprogramma Vluchtelingen	200	200	200	200
10. Handhaving en aanpak ondermijning	850	1.050	1.050	1.266
11. Actieplan en Wbmg Poelenburg en Peldersveld	652	652	652	577
12. Deel VVE en zomerschool dekken via onderwijskansenbeleid		-243	-486	-570
13. Duurzaamheid	150	250	585	755
14. Groei van de stad	700	770	870	1.030
Verhoging dotatie Investeringsfonds			500	500
15. Ondernemersloket		80	80	80
16. Toerisme, zaanradio en cultuur	110	110	110	200
17. Versterken organisatie	1.050	1.050	1.050	1.050
18. Nieuw bestuur	482	482	482	210
Hogere inkomsten/vrijval budgetten	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
19. Hembrugterrein (incidentele bijdrage Rijk € 1 miljoen)	-250	-250	-250	-250
20. Vertraging bouw Cultuurcluster	-400			
21. Parkeerinkomsten	-230	-230	-230	-230
22. Dividend BNG	-300	-300	-300	-300
23. Toeristenbelasting	-2.205	-2.445	-2.445	-2.445
24. Vrijval risicoreserve BUIG			-750	-750
Totaal	**3.618**	**1.600**	**-2.768**	**-2.444**

10.1 Toelichting

Autonoom

1. Uitgangspunt is het financieel meerjarenbeeld zoals opgenomen in de begroting 2018.
2. Het Rijk heeft in september 2017 en in maart 2018 circulaires over de ontwikkelingen van het gemeentefonds uitgebracht. Op basis hiervan is een berekening gemaakt van het meerjarig accres (het vrij besteedbare deel) in de gemeentefondsuitkering voor Zaanstad.
3. Voor de looncompensatie in 2019 is uitgegaan van loonvoet sector overheid uit de CEP-raming 2018 van het Centraal Plan Bureau (3,5% voor 2019). Dit werkt voor 70% ook door in subsidiebijstellingen. Er is gekozen in 2019 geen prijscompensatie toe te kennen op de materiele budgetten.
4. Door de aanhoudend lage rente op de geld- en kapitaalmarkt moet de gemeente een lagere interne rekenrente hanteren om aan de rijksregelgeving te voldoen. De rekenrente wordt daarom vanaf 2019 verlaagd van 2,5% naar 2,3%. Dit heeft tot gevolg dat minder rentelasten doorberekend kunnen worden in de tarieven voor afval, riolen en begraafplaatsen doorberekend zal worden. Dit heeft een neerwaarts effect op de tarieven voor de inwoners van Zaanstad. Een daling van de rekenrente van 0,2% betekent € 0,4 miljoen lagere toerekening van rentekosten aan de leges. Per saldo een nadeel voor de begroting van structureel € 0,4 miljoen.
5. In de periode 2019 tot en met 2023 wordt ruim 75% minder aanvragen van paspoorten en identiteitskaarten verwacht. Dit is het gevolg van de verlenging van de geldigheidsduur van deze documenten van vijf naar tien jaar in 2014. De daling van de legesinkomsten kan slechts beperkt worden gecompenseerd met een daling van de lasten.
6. Op basis van de realisatie van de investeringen in 2017 en een actualisatie van de verwachte uitgaven zijn de investeringslasten aangepast. Hierin zijn ook de aanpassingen als gevolg van het IHP 18.1 meegenomen en is rekening gehouden met de voorgenomen investeringen bij het St. Michaëlscollege, het Pascal College en het Zaanlands lyceum.
7. Door de Sociale Wijkteams (SWT's) wordt gebruik gemaakt van de inzet van gemeentepersoneel. Hun werkzaamheden zijn vermengd met de werkzaamheden van de medewerkers van het SWT. Het werk wordt gezien als detachering en is daarmee btw-plichtig.

Beleidskeuzes

8. Om de uitgaven voor jeugdzorg en WMO te beheersen, worden maatregelen genomen. De inzet op nulde en eerstelijns zorg wordt verder versterkt en duurdere zorg wordt voorkomen waar dat mogelijk is. Daarnaast wordt het stuurbudget ingezet en het budget voor Slim Investeren om de uitgaven te dekken en de benodigde maatregelen te kunnen nemen. Beide budgetten geven ook dekking voor overige meerkosten in het sociaal domein.
9. Het college neemt diverse maatregelen om de sociale veiligheid te vergroten, escalatie van problematiek bij de jeugd te voorkomen en ondermijning tegen te gaan. Zo worden middelen vrijgemaakt om het ingezette programma ondermijning structureel te maken, € 0,2 miljoen in 2020 en 2021 en ruim € 0,4 miljoen vanaf 2022. De aanpak van woon- en adresfraude wordt geïntensiveerd (€ 0,2 miljoen). De gebiedsgerichte handhaving door de interventieteams wordt structureel voortgezet en we gaan door met het sluiten van circa veertig drugspanden per jaar (€ 0,5 miljoen). We zetten in om criminaliteit bij jongeren terug te dringen en te voorkomen middels een aanpak vergelijkbaar met de Top600 in Amsterdam (€ 0,2 miljoen).
10. Het college wil de integrale aanpak voor de opvang van vluchtelingen na 2018 een vervolg geven. Om dit mogelijk te maken wordt het door het Rijk toegekende bedrag verhoogd met € 0,2 miljoen.
11. De middelen ter bestrijding van armoede worden verruimd. De groei van aantal inwoners dat in aanmerking komt voor bewindvoering vangen we op door structureel € 1 miljoen budget toe te voegen. Ook kunnen structureel meer mensen gebruik maken van de collectieve ziektekostenverzekering. Hiervoor verruimen we het budget met € 0,45 miljoen.
    De aanpak van schulden wordt geïntensiveerd. Het Rijk stelt hiervoor in de jaren 2018-2020 middelen via een decentralisatie-uitkering beschikbaar (€ 0,7 miljoen). Aanvullend en vooruitlopend hierop maakt de gemeente hiervoor in 2019 € 0,15 miljoen en in de jaren daarna € 0,2 miljoen vrij. Lokale belastingen van ZZP-ers die dat niet kunnen betalen, worden kwijtgescholden.
12. Voor de wijken Poelenburg en Peldersveld worden extra middelen beschikbaar gesteld om het actieplan na 2018 een vervolg te kunnen geven en de kosten te dekken die gepaard gaan met de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp). Deze wet biedt de gemeente mogelijkheden om via toewijzing van woningen de bevolkingssamenstelling van de wijk stapsgewijs te veranderen.
    Een deel van de kosten kan via de extra rijksbijdrage voor onderwijsachterstandenbeleid (OAB) gedekt worden. Dat geldt eveneens voor de kosten van de zomerschool.
13. De komende vier jaren investeren we € 10 mln. in het verduurzamen van onze eigen gebouwen, de

onderwijsgebouwen en het wagenpark. Daarnaast zijn er middelen beschikbaar om het initiatief Zaanse Groene op te schalen.

14. Om te anticiperen op de groei van de stad wordt het programma Maak.Zaanstad doorgezet, wordt er extra geïnvesteerd in onderwijshuisvesting. Om aan de behoefte van andere nieuwe maatschappelijke voorzieningen te voldoen, wordt de dotatie aan het Investeringsfonds verhoogd.
15. Met de extra bijdrage van € 0,08 miljoen kan het ondernemersloket structureel voortgezet worden.
16. We starten met een actieplan Toerisme. De subsidie aan Zaanradio wordt structureel verhoogd en we reserveren middelen voor de aankoop van een pand om een nieuw museum te vestigen. Pas na een onderzoek nemen we een definitief besluit over de aankoop en dus start van een museum.
17. De eisen die worden gesteld aan de naleving van wet- en regelgeving (compliance) worden steeds hoger. Dit geldt voor de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), de regels voor de accountancy en voor cybersecurity. Om aan deze eisen te kunnen voldoen, wordt de capaciteit uitgebreid.

    In dit coalitieakkoord worden diverse ambities uitgesproken. Om aan deze ambities te kunnen voldoen, moet de organisatie op onderdelen worden versterkt. De extra 10,5 fte wordt als volgt ingezet:

Maatschappelijk verantwoord inkopen	1,5
Economie	1
Netwerken/lobby	1
Duurzaamheid	2
Bereikbaarheid	1
Vergunningen/ruimtelijke plannen	2
Cultuur	1
Toerisme/monumenten	1
Totaal	**10,5**

    Door lagere werkgeverslasten kan een deel van de capaciteitsuitbreiding worden gedekt in de begroting.

18. Het nieuwe college zal bestaan uit 6,8 fte wethouders, een uitbreiding van 1,7 fte ten opzichte van het huidig college. In de meerjarenbegroting worden de hiermee gepaard gaande kosten, inclusief een uitbreiding van ondersteunend personeel, opgenomen.

Hogere inkomsten/vrijval budgetten

19. Zaanstad ontvangt € 1 miljoen van het Rijk bij de overname van het Hembrugterrein. Hierdoor kunnen de begrote lasten van vier keer € 0,25 miljoen in de periode 2019-2022 voor de plankosten voor de ontwikkeling van het Hembrugterrein vrijvallen.
20. In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met huurcompensatie van € 0,4 miljoen aan de culturele instellingen die ondergebracht worden in het nog te bouwen Cultuurcluster. De bouw is vertraagd en (mede) afhankelijk van de uitkomsten van het referendum, waardoor de huurcompensatie in 2019 kan vrijvallen.
21. Naar aanleiding van de realisatie 2017 zijn de parkeerinkomsten omhoog bijgesteld.
22. Op basis van de gerealiseerde dividend uitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) in de afgelopen jaren wordt voor de komende jaren rekening gehouden een jaarlijkse uitkering van € 0,3 miljoen.
23. Zaanstad kan meer profiteren van de groei van het aantal toeristen. De groei van het aantal bedden in (nieuwe) hotels en B&B's leiden tot hogere inkomsten toeristenbelasting. Zaanstad kan voordeel halen uit de populariteit van Amsterdam en het feit dat de hoofdstad maatregelen neemt om toeristen meer in de regio te spreiden. De hoogte van het tarief toeristenbelasting wordt verhoogd naar € 7,- per overnachting. Onderzocht wordt of vanaf 2020 het Amsterdamse systeem van de toeristenbelasting kan worden toegepast in Zaanstad.
24. Het college zet de maatregelen om het aantal uitkeringsgerechtigden te verlagen onverminderd voort. De maatregelen moeten na 2020 zodanig effect hebben dat de rijksbijdrage toereikend is voor de uitgaven. Daarmee is de verwachting dat een deel van de risicoreserve (€ 1,5 miljoen) kan vrijvallen.

Overige financiële afspraken

Onderwijshuisvesting
Waar investeringen in onderwijshuisvesting nodig zijn voor de groei van het aantal leerlingen, wordt dat nu nog aangemerkt als uitbreidingskosten en daarmee afgewogen binnen het Investeringsfonds. Door de zorgplicht die de gemeente op dit gebied heeft, geldt echter geen 'vrije' afweging zoals dat bij de andere uitbreidingsinvesteringen binnen het Investeringsfonds wel geldt. Het gaat bij onderhuisvesting om een min of meer autonome ontwikkeling. Daarom worden vanaf 2019 alle investeringen in onderwijshuisvesting als 'vervangings'investering (MIP) opgenomen en niet meer (deels) gedekt uit het Investeringsfonds. Dit heeft ook een gunstig effect op de beheersing van de uitgaven.

Bouwleges
In de meerjarenbegroting is uitgegaan van een hogere bouwproductie dan nu realistisch wordt ingeschat. De combinatie van een lager aantal woningen en een lagere opbrengst per woning, leidt tot een bijstelling van de legesinkomsten van ruim € 1 miljoen in 2019 aflopend naar € 0,7 miljoen in 2022. Het college houdt vast aan het uitgangspunt dat bouwleges kostendekkend moeten zijn. De opgave is daarom de uitgaven in lijn te brengen met de kosten, door een combinatie van kosten reduceren en inkomsten verhogen waar kostenreductie niet mogelijk is. Mogelijk gaat dit gepaard met een ander bekostigingsmodel, ook gezien de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet.

Verdienmodel Zaanse Schans
De Zaanse Schans is een publiekstrekker. Het college start een onderzoek naar de mogelijkheden om meer inkomsten te genereren uit de vele bezoekers. Deze extra inkomsten kunnen gebruikt worden om de Zaanse Schans met alle stakeholders, de inrichting van dit gebied en de culturele en toeristische infrastructuur voor heel Zaanstad een impuls te geven.

Behoedzame financieel beleid in een verantwoordelijkheid van het hele college
Wij presenteren jaarlijks een meerjarig sluitende begroting aan de raad. Daarin zijn de ramingen behoedzaam een reëel. Het college is verantwoordelijk voor de gemeentelijke financiën. De portefeuillehouder Financiën ziet toe op naleving van de financiële spelregels, wordt tijdig geïnformeerd over afwijkingen en is betrokken in de voorbereiding op besluitvorming over dossiers die impact hebben op de financiële positie. Wij gaan samen met onze maatschappelijke partners zoeken naar alternatieve vormen van financiering om onze maatschappelijke doelstellingen te bereiken.

Lokale lasten
De algemene belastingen, zoals de OZB, verhogen we niet meer dan de indexatie. Voor retributies geldt als uitgangspunt dat deze 100% kostendekkend zijn. Ook onderzoeken we of vanaf 2020 het Amsterdamse stelsel van toeristenbelasting kunnen hanteren. We streven ernaar om de hondenbelasting af te schaffen. Daarvoor zullen we in onze bestuursperiode voorstellen doen. Voor de mensen die de lokale lasten niet kunnen betalen, blijft het mogelijk volledige kwijtschelding te krijgen.

Uitwerking financieel beleid in spelregels
Wij hanteren de volgende begrotingsregels:

1. De meerjarenbegroting moet structureel en reëel in evenwicht zijn, zowel in het eerste begrotingsjaar als in het vierde (laatste) begrotingsjaar. Structurele lasten worden met structurele baten gedekt. De gemeente werkt met een meerjarig sluitende begroting. De financiële positie van de gemeente blijft altijd gezond, we kunnen de rentelast van onze schulden betalen en wij lenen alleen voor de aankoop van activa en niet voor consumptie.

2. Voor de uitvoering van beleid staan begrotingsposten ter beschikking. De inzet van deze middelen vindt met gepaste zuinigheid plaats. De realisatie van beleid is het doel, niet het uitgeven van de beschikbare middelen. We voeren een beleid met transparant inzicht in de uitgaven en geldstromen.

3. Elk collegelid is verantwoordelijk voor de compensatie van overschrijdingen bij de eigen producten. Deze compensatie gaat in eerste instantie via compensatie van lasten binnen het betreffende product. Als dat niet kan doet het collegelid een sluitend voorstel aan het college voor een compensatie van de lasten bij andere producten binnen hetzelfde programmadoel. Als dat ook niet kan, dan zorgt het collegelid voor een sluitend voorstel aan het college voor compensatie uit overige budgetten in hetzelfde programma. Programma overschrijdende oplossingen zijn een verantwoordelijkheid van de raad.

4. Overschrijdingen van lasten in een boekjaar worden gecompenseerd in datzelfde boekjaar.

5. Tegenvallers worden direct genomen en meevallers pas bestemd als deze gerealiseerd zijn (voorzichtigheidsbeginsel).

6. De raad beslist alleen over wensen voor nieuwe beleidswijzigingen als deze wensen integraal tegen elkaar afgewogen kunnen worden met inachtneming van de beschikbare financiële ruimte. Deze afweging vindt op twee momenten per jaar plaats: bij de kadernota en bij de begroting. De gewenste investerin-

gen worden afgewogen tegen de actuele financiële ontwikkelingen en risico's. Tussentijds vindt geen nieuw beleid of uitbreiding van bestaand beleid plaats, tenzij dit op korte termijn tot kostenbesparing leidt.

7. Een voorstel van het college om geld uit te geven voor tussentijdse beleidsvoorstellen (geen nieuw beleid) moet een compleet dekkingsvoorstel bevatten. Er kunnen geen voorstellen worden gedaan waarbij de financiële consequenties worden doorgeschoven naar een later moment van kadernota of begroting. Uitzondering zijn situaties die een snelle besluitvorming vragen. Hiervoor wordt dan altijd een voorstel aan de raad gedaan. Een beroep op een mogelijk positief rekeningsaldo is niet mogelijk.

8. Hoger dan begrote inkomsten bij producten komen ten gunste van de algemene dekkingsmiddelen en worden niet direct of automatisch ingezet voor extra uitgaven. Lager dan begrote uitgaven mogen worden ingezet ter compensatie van tegenvallers binnen hetzelfde programmadoelstelling.

9. De raming van het gemeentefonds is prudent en gebaseerd op de circulaires van het Rijk. De uitkeringen gemeentefonds zijn vrij besteedbaar (algemeen dekkingsmiddel). Bij de raming van de lasten in het sociaal domein wordt rekening gehouden met indexatie voor prijs- en volumestijging.

10. We blijven het transformatiefonds inzetten voor het uitsluitend dekken van de onrendabele top bij nieuwbouw van woningen. Daardoor worden er ook extra baten gegenereerd. De regels die voor het Transformatiefonds gelden worden strikt nageleefd.

11. Het investeringsfonds blijven we inzetten van ruimtelijke uitbreidingsinvestering. Omdat onderwijshuisvesting een wettelijke taak is, passen deze investeren niet in het investeringsfonds. Deze lasten volledig opgenomen in het meerjaren investeringsplan.

12. De bandbreedte van het weerstandsvermogen handhaven wij op 1,4 – 1,8.

13. Het positief resultaat van de jaarrekening wordt gebruikt voor bij een integrale afweging bij de Kadernota:
    - toevoeging aan het weerstandsvermogen als de bandbreedte onder de 1,4 is
    - toevoeging aan het Investeringsfonds
    - toevoeging van de algemene reserve
    - gebruik voor maatregelen die op dat moment noodzakelijk zijn

14. Ons risicoprofiel wordt jaarlijks geüpdatet en het weerstandsvermogen wordt hierop afgestemd.

Bovengenoemde regels worden verder uitgewerkt in de financiële verordening en uitvoeringsregels.

Bijlage:
Gesprekken met de stad

In relatie tot de toekomst van het Cultuurcluster hebben wij gesproken met:
- Otto Berg (Cultuurinstelling Fluxus)
- Marga Rosier (De Bieb voor de Zaanstreek)
- Katrien Lamers (Filmtheater de Fabriek)
- Vincent Kruger (Podium de Flux)

Over de kansen en uitdagingen in het voortgezet onderwijs hebben wij gesproken met:
- Betty van Nieuwenhuizen en Gerbrand de Lange (bestuur van OVO)
- Elly van Eerden (St. Michaël College)
- Judith van Steenvoorden (ZAAM)

Over het primair onderwijs is gesproken met:
- Taco Keulen en Rien Spies (Stichting Agora)
- Ellen Voskuilen en Niko Persoon (Stichting Zaan primair)

Voor meer inzicht in de woningbouwopgave, de bestaande woningvoorraad en de doorstroming op de woningmarkt, hebben wij gesproken met:
- Camiel Honselaar (HSB projectontwikkeling)
- Edward Zevenbergen (BPD Gebiedsontwikkeling)
- Harrie Platte (directeur Parteon)
- Frank van Doorn (directeur ZVH)
- Hester van Buren (directeur Rochdale)

Kandidaat-wethouders college 2018 - 2022
Foto gemaakt op 11 juni 2018 op de Zaanse Schans door Bart Homburg.
V.l.n.r.: Gerard Slegers, Natasja Groothuismink, Songül Mutluer, Gerard Ram, Rita Noordzij, Sanna Munnikendam, Hans Krieger.

Portefeuilleverdeling

Gerard Ram, VVD:
- *Economische Zaken, Markten & Kermissen*
- *MAAK.Zaanstad*
- *Onderwijs*
- *P&O, Juridische kwaliteit*
- *ICT & Informatievoorziening*

Hans Krieger, VVD:
- *1ste Locoburgemeester*
- *Financiën*
- *Ruimtelijke Ontwikkeling*
- *Milieu*
- *Havens & Vaarwegen*

Songül Mutluer, PvdA:
- *Wonen en Bouwen*
- *Jeugd(zorg)*
- *Ouderenbeleid*
- *Minimabeleid*

Natasja Groothuismink, ROSA:
- *Werk & Inkomen*
- *Zorg*
- *Grondzaken*
- *Monumenten en Erfgoed*
- *Dierenwelzijn*

Sanna Munnikendam, D66:
- *Duurzaamheid, Energietransitie & Circulaire economie*
- *Cultuur*
- *Toerisme, Evenementen en Streekmarketing*
- *Natuur en Landschap*

Gerard Slegers, CDA:
- *Bereikbaarheid, Mobiliteit en Parkeren*
- *Openbare ruimte*
- *Sport*

Rita Noordzij, ChristenUnie:
- *Dienstverlening*
- *Actief burgerschap & buurthuizen*
- *Integratie*
- *Burgerparticipatie*

gemeente Zaanstad
Afdeling Communicatie

Stadhuisplein 100, 1506 MZ Zaandam
Postbus 2000, 1500 GA Zaandam

T 14 075
www.zaanstad.nl